

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
	K 24—	12—	6—	2—
v upravnistvu prejeman:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
	K 22—	11—	5:50	1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izloži vsek dan svojo izjavo med tedne in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto skupaj naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
	K 25—	13—	6:50	2:30
za Nemčijo:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
	K 30—	15—	7:50	2:50

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakka, Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Srbija in Bolgarija.

Dunaj, 10. februarja.

Ves slovanski svet, osobito pa mi Jugoslovani, se kar najživahneje zanimamo za odnose med Srbijo in Bolgarijo. Mnogo mesecev je že poteklo, odkar je bil sklenjen bukareški mir, armade so davno demobilizirane, pred par dnevi so bili obnovljeni diplomatski stiki — toda v srcih obeh narodov vlada mržnja brata proti bratu in v Sofiji je prišlo baš zadnje dni do grdih izbruhov sovražnosti proti vsemu, kar je srbsko. Slišali smo, da je poskusila Rusija s spravno akcijo, govorilo se je, kako se trudijo razni državniki za obnovitev zveze med obema državama — toda odgovor v Sofiji je bil odločen ne in v Belgradu so ta ne s poudarkom ponovili. Navzlic temu se je iz ruskih krogov vendarle razširila vest, da je približanje obeh jugoslovanskih držav mogoče, da, da je že na poti.

Obrnili smo se na jugoslovanskega državnika, da nam označi razmerje, ki vlada med obema državama, s posebnim ozirom na možnost obnove srbsko - bolgarske zveze. Evo zanimivega odgovora:

»Iz pogajanj, ki se že delj časa vrše med balkanskimi državniki v svrhu konsolidacije na Balkanu, je žalibog izključena najboljša in interesom vseh balkanskih kraljevin najprimernejša kombinacija: Zveza kršćanskih balkanskih držav. V okviru take zveze bi bilo tudi najbolje skrbjeno za interese jugoslovanskega plemena, ker bi bil garantiran njega mirni in konstantni razvoj. Ustvariti danes na Balkanu slovansko in protislovansko skupino, bi se reklo igrati z usodo vseh balkanskih držav.

Vprašanje, komu naj pripade nesporna hegemonija na Balkanu — ali Slovanom ali Neslovanom — je vprašanje daljne bodočnosti.

Vse kršćanske balkanske države obsegajoča balkanska zveza je pa danes nemogoča baš radi razmerja, ki vlada med Srbijo in Bolgarijo. Ti dve jugoslovanski državi se še ne morete prijateljsko približati. Krivdo mora pač vsak razsoditi in objektivno opazovalec razmer pripisati izključno je Bolgariji, ali oficialni Bolgariji namreč, katero reprezentira kabinet Radoslavov. Akoravno smatram, da je postava! Ne ubijaj! Raje pusti sebe ubiti! Ali, toliko slabše za vaju, dečka... če bo treba, bosta to vidva plačala. In to je drago... Pomislita na vdovo!

tra cela Evropa bukareški mir za nedotakljiv temelj mirnega razvoja na Balkanu, akoravno je znano, da občutijo Srbija, Grška in Romunija vsak ugovor proti skupno podpisaneu mirovnemu traktatu za čin neposredne sovražnosti, ne prestanejo bolgarski odgovorni državniki podarjati zahtevo po reviziji, ki bi bila seveda v prvi vrsti naperjena proti Srbiji. V Sofiji se sicer vedno pristavlja, da hoče Bolgarija doseči to revizijo z diplomatskimi sredstvi — toda ta fraza ne more ublažiti sovražne geste. Tem manj, ker je splošno znano, da hoče sedanji bolgarski kabinet z vsemi sredstvi preprečiti notranjo konsolidacijo novega srbskega ozemlja. Vodilni in odgovorni bolgarski državniki pripravljajo teroristično akcijo v Makedoniji, pod patronanco vlade se formirajo v Sofiji četaška krđela, ki naj vpadejo z ognjem in mečem, s puškami in bombami v srbsko ozemlje. Mnogo čest je že odšlo preko Avstrije, ali pa po morju na albansko - makedonske meje. Ogorčenje nad tem postopanjem je v Srbiji naravno velikansko, mržnja napram Bolgariji narašča, mesto da bi se ublažila, odnosi med obema državama ostanejo napeti. Dokler bo vladal v Sofiji Radoslavov, tako dolgo o obnovitvi srbsko bolgarske - zveze pač ne more biti govora. Srbija mora ostati na straži in mora biti napram ideji srbsko - bolgarskega zblizanja nezaupljiva, naj prihaja ideja od kogar koli.

Navzlic temu vsemu pa smatramo vsi trezni srbski krogi prijateljsko in zavezno razmerje med obema jugoslovanskima državama za potrebno ter smatramo, da sedanja bolgarska politika ne more zatreči zdrave in narodne misli, da odgovarja čim najožje zblizanje Srbije in Bolgarije interesom celega Jugoslovanstva. Kadar prevladajo v Bolgariji zopet trezni elementi, ki danes pogumno in iskreno priznavajo, da je nesrečna politika Bolgarije povzročila bratomorno vojno od junija in julija l. l., potem bo Srbija gotovo prva, ki bo ponudila bratu bratsko roko.

Kdo je kriv obupnega položaja na Koroškem?

Ugledni koroški rodoljub nam je poslal pismo, v katerem izraža svoje

mišljenje o shodu, ki ga je preteklo nedeljo nameravala sklicati narodno-napredna stranka. Izpuščamo nekatere manj važne podrobnosti, sicer pa priobčujemo v celoti pismo, ki se glasi tako-le:

Tak shod, kakršnega ste nameravali sklicati, bi bil samo na sebi v principu jako potreben. Dejanskim razmeram bi odgovarjalo, če bi se na takem shodu napadlo ne samo vladno, ampak tudi vodstvo Slovenske ljudske stranke, in vodstvo koroških Slovencev.

Prvo radi tega, ker so se politične razmere pri nas samo radi tega tako poslabšale: ker vodstvo Slovenske ljudske stranke bodisi tajno, bodisi javno, bodisi direktno ali indirektno podpira vladno.

Slovenska ljudska stranka je na Kranjskem od vlade odvisna, deloma pa njena zaveznica. Kot taka nastopa tudi v državnem zboru in zato tudi od kake resne opozicije ne more biti govora, tem manj, ker je s političnimi koncesijami že v naprej vedno plačana, zaradi tega tudi glede političnih pravic koroških Slovencev ničesar ne more ukreniti.

Ker je to znano tudi Nemcem in posebno koroškim Nemcem, ki to javno trdijo, je seveda ves tozadevni krik zastoj in zastoj tudi vse jeremičade Grafenauerjeve, glede katerega pač ne vem ali se tega zaveda ali ne. Pri raznih prilikah sem celo o tem že dvomil.

Ravno nasprotno, Nemci skušajo v zadnjih letih kolikor mogoče doseči, ker vedo, da ima Slovenska ljudska stranka, sedanja voditeljica Slovencev, vezane roke.

Zaradi tega so ostale brez odgovora tudi vse interpelacije in so ostali brez pomoči vsi tozadevni govori v parlamentu.

Slovenska ljudska stranka je stopila v opozicijo in obstruirala včasih radi različnih zadev, ki slovenske narodne pravice včasih nič niso tangirali.

Glede škandalov na Koroškem pa niti ni nastopilo vodstvo Slovenske ljudske stranke na katerikoli način solidarno, še manj pa z opozicijo ali abstrukcijo.

Če Nemci skušajo sedaj vse doseči, kar morejo, je to iz njihovega stališča razumljivo. Razumljivo je germaniziranje v šoli in razumljivo

tudi omalovaževanje Slovencev napram šolskim otrokom, kajti to je tudi pripomoček germanizacije. Ker na Koroškem gospodari tudi napram vladni nemški »Volksrat« tako, kakor gospodari na Kranjskem Slovenska ljudska stranka, je skoraj tudi razumljivo, da vlada samo v tem oziru brez ostrega političnega nastopa s strani koroških voditeljev ne more ničesar ukreniti in zato je tudi vse, kar stori v tem oziru politično vodstvo na Kranjskem bob v steno.

Mnogo tudi politično vodstvo v tem oziru ne stori, narodna agitacija po deželi je popolnoma zaspala, vpitje se začne šele neposredno pred volitvami. Če se v podružnicah »Straže« v podružnicah »Marijinih društev«, katoliških izobraževalnih društvih in sličnih kaj dela, dela se skoraj samo v klerikalnem smislu pod tendenco, da je vera v nevarnosti.

Gotovo je, da se že več let ne sklicujejo veliki narodni shodi, da bi se na teh ljudstvo posebno v narodnem oziru podučilo glede svojih pravic in da bi se ljudstvo v narodnem oziru zainteresiralo.

To gibanje je popolnoma zaspalo. Tudi na shode slov. političnega društva v Celovcu, katerih se vrši na leto samo eden, pride jako malo ljudstva in največ duhovnikov. Ljudje so deloma zgubili zanimanje, deloma so obupali.

Vodstvo na Koroškem, ki bi bilo najprej poklicano tudi v tej zadevi napraviti veliko akcijo, je torej z ozirom na svojo brezbriznost tudi odgovorno zato, da se stvari vedno bolj slabšajo.

Semtertia kaka intervencija pri predsedniku, ki je že popolnoma v rokah nemškega »Volksrata«, semtertia kaka pridiga v izobraževalnih društvih in kak govor Grafenauerjev še ne pomenja smotreno delo. Glavnina krivda, katero je pripisovati tukajšnjemu vodstvu pa je ta, da očitno na voditelje Slovenske ljudske stranke premalo pritiska.

V vodstvu Slovenske ljudske stranke je vendar še nekaj narodno čutečih mož, katere bi se lahko dalo pridobiti. Primeren nastop in afont Grafenauerjev bo gotovo nekaj učinkoval. Toda ta se ne gane in se z ozirom na direktive iz Celovca ne sme ganiti.

Zaradi tega je jasno, da njegov posamni nastop nima nobenega vpliva. Vse to bi bilo treba poudarjati, toda jaz dvomim, če bi to bilo diplomatično, kajti naša nagota bi se s tem še bolj odkrila...

Hrvaški sabor.

Hrvaški sabor je v svoji včerajšnji seji razpravljao o zakonski predlogi glede sodnosti kolegijalnih sodišč.

O predlogi je referiral poslanec dr. Makso Rošić. V debato so poslegli oddelni predstojnik Miroslav Broschan ter poslanca Stjepan Radić in Svetozar Pribičević. Nato se je debata prekinila in sledilo so interpelacije.

Poslanec Radić je med drugim interpeliral, če je res, da je ban baron Skerlec član ogrske stranke narodnega dela. Utemeljuje to interpelacijo, je ostro napadal hrvaško-srbsko koalicio. Med Radićevim govorom je napravil poslanec Pribičević medklic, nanašajoč se na razmerje med posl. dr. Starčevićem in pokojnim voditeljem čiste stranke prava dr. Josipom Frankom.

V stvarnem popravku je nato dr. Starčević izjavil, da se je pokoril dr. Franku samo dotlej, dokler je - ta ni delal političnih kupčij. Ko pa je opazil, da stoji dr. Frank v službi bana barona Raucha in dunajske kamarije, se je takoj ločil od njega. Končno se je dr. Starčević zavaroval proti temu, da bi bila njegova stranka kdaj uslužbena Pešti ali Dunaju.

Poslanec frankovske stranke Zatluka je izjavil, da je dr. Frank leta 1907. na poziv takratnega ministrskega predsednika dr. Wekerleja res šel v Pešto v svrhu, da ogrskim državnikom razloži cilje svoje stranke. Dr. Starčević je takrat ta korak odobral in tudi vzel na znanje poročilo dr. Franka, ko se je le - ta vrnil v Zagreb. Tekom svojih nadaljnjih izjavanj je poslanec Zatluka napravil senzacionalno razkritje, da se je za časa aneksije Bosne in Hercegovine Frankovi stranki od kompetentne strani obljubilo, da se bo Hrvaška združila z Bosno in Hercegovino, toda samo pod pogojem, ako se hrvaška stranka prava zaveže, da bo z vsemi sredstvi delovala med Hrvatimi za aneksijo Bosne. To je stranka tudi

LISTEK.

Kristalni zamašek.

Roman.

Francoski spisal M. Leblanc.

(Dalje.)

— Kdo ga je ranil? Ti, Gilbert? je obupan vprašal Lupin.
— Ne... Leonard.
— Leonard? Ta je bil zvezan.
— Znebil se je vezi in vzel revolver.

— Ta kanala! Kje je? Lupin je vzel svetilko in je šel v malo sobo. Sluga je s prekrizanimi rokama ležal na hrbtu, bodalo mu je tičalo v vratu, obraz njegov je bil bled. Iz ust mu je tekel majhen curek krvi.

— Ah, je zastokal Lupin, ko je bil slugo preiskal... mrtev je!
— Mislite... mislite... je z drhtečim glasom dejal Gilbert.
— Mrtev, ti pravim! Gilbert je zaječal:
— Vaucheray ga je zabodel.
— Vaucheray... a tudi ti, pobatfin, zakaj ti si bil navzočen in si pustil, da se je to zgodilo... Kri... kri... dobro sta vedela, da tega ne

maram. To je postava! Ne ubijaj! Raje pusti sebe ubiti! Ali, toliko slabše za vaju, dečka... če bo treba, bosta to vidva plačala. In to je drago... Pomislita na vdovo!

Pogled na mrliča ga je spravil v obup; stresel je brutalno Gilberta: — Zakaj? ... Zakaj ga je Vaucheray ubil?

— Hotel ga je preiskati in mu vzeti ključ do omare. Ko se je nadenj nagnil, je videl, da si je sluga osvobodil roke... Prestrašil se je in... ga zabode!

— A strel iz revolverja?
— Leonard je ustrelil... imel je orožje v rokah.

— In ključ do omare?
— Vzel ga je Vaucheray.
— Je - li omaro odprl?
— Da!
— In je našel...?
— Da!

— Ti pa si mu potem hotel tisto stvar vzeti? Kaka stvar je to?... Relikvija? Ne, bilo je nekaj majhnega... Torej, kaj, odgovori!
Iz molka in resolutnega izraza Gilbertovega je spoznal, da ne dobi odgovora. Z grozilno kretnjo je šušljal:

— Ti boš govoril, dečko! Na Lupinovo čast — izbljuval boš svojo izpoved. Zdjaj pa gre za to, da pobegnemo... Pomagaj mi, spravi Vaucheraya v čoln...

Vrnila sta se v dvorano. Gilbert se je nagnil nad ranjenca, ko mu je Lupin zaklical:

— Poslušaj!
Pogledala sta se z vznemirjenim pogledom. V mali sobi se je govorilo... slišati je bilo jako globok, tuj, jako oddaljen glas... Prepričala sta se hitro, da razen mrliča ni bilo nikogar v sobi.

Glas je novič zagovoril, zdaj pritajeno, zdaj razburjeno, zdaj prekinjeno, zdaj kričeče in prestrašeno. Slišalo se je nerazločne besede in pretregane stavke.

Lupin je čutil, da mu je stopil pot na čelo. Kaj naj pomeni ta skrivnostni glas, ki doni, kakor glas z onkraj groba?

Lupin se je nagnil nad mrliča. Glas je utihnil, a kmalu ga je bilo zopet slišati.

— Kako je to razlagati? je rekel Gilbertu.

Tresel se je nekoliko od nervoznega straha, ki ga ni mogel premagati, zakaj dvoma ni bilo nobenega: Gilbert je bil s svetilke odstranil senčilo in dognati se je dalo, da prihaja glas od mrliča, dasi se ta ni ganil in še njegove okrvavljene ustne niso zadržtele.

— Patron — mene je groza, je dejal Gilbert.

Zopet se je ponovil glas, nosiljoče in zámolklo.

Lupin se je na glas zasmejal in premaknil mrliča na drugo stran.

— Izvrstno, je rekel, ko je zagledal nekaj blestečega... Izvrstno! Zdjaj vemo, pri čem da smo... saj je bil pa tudi že čas.

Na tleh je ležalo telefonsko slušalo, čigar žica je bila napeljana na zid, kjer je v običajni visočini visel aparat.

Lupin je nastavljal slušalo na svoje uho. Skoraj v tistem hipu je zopet začumelo, a zdaj je bil hrup mnogo-glasen, slišalo se je klice in odgovore, vprašanja in pozive, slišal se je šum, kakor ga provzroči govorjenje več oseb.

— Ali ste tu?... Nič več ne odgovori... To je strašno!... Morda so ga ubili!... Ali ste tu?... Kaj je?... Pogum!... Pomoč se bliža... redarji... vojaki...

— Vraga, je vzkliknil Lupin in odložil slušalo.

Resnica se mu je pokazala v strašni viziji. Med tem, ko je z tovarišema odnašal pohištvo, se je posrečilo Leonardu, ki ni bil posebno trdo zvezan, da je vstal in dosegel telefonsko slušalo, je najbrže z zobmi snel in vrge na tla ter pri policijski oblasti v Enghienu poklical za pomoč.

Ze enkrat, ko je bil prvi čoln odrinil, je Lupin slišal klic: »Na pomoč... Razbojniki... Ubili me bodo...«

Zdjaj je slišal odgovor, telefonskega urada. Policija je bila na poti. Lupin se je spomnil šuma, ki ga je bil slišal z vrta komaj štiri ali pet minut poprej.

— Policija gre... reši se, kdor more, je zaklical in bežal skozi jedilnico.

Gilbert je opomnil:
— In Vaucheray?
— Toliko slabše zanj!
Vaucheray, ki je bil prišel zopet k zavesti, je prosil:

— Patron... vi me vendar ne boste kar tako zapustili?

Navzlic nevarnosti se je Lupin ustavil in je z Gilbertovo pomočjo dvignil ranjenca. Tedaj je zunaj nastal hrup.

— Prepozno, je rekel.
Na vratih, ki so vodila zadaj iz hiše, so zagrmeli udarci. Lupin je bežal k drugim vratom, a hiša je bila že obstavljena. Morda bi bilo mogoče zbežati k vodi, a kako s čolnom odri-niti, če bi sovražnik streljal?

Ustavil se je in zaklenil vrata.
— Obkoljeni smo... ujeti... je ječal Gilbert.

— Molči, je dejal Lupin.
— Patron — videli so nas. Poslušajte... že tolčejo ob vrata.

— Molči, je ponavljal Lupin... Nobene besede... Nobene kretnje. (Dalje prihajajo.)

storila, ko je pa bila aneksija izvršena, so merodajni krogi stranko ogoljufali in snedli svojo obljubo. Kakor se je takrat godilo čisti stranki prava, tako se bo sedaj tudi hrvaško-srbski koaliciji. Za Hrvate imajo gotovi krogi le obljube, ki jih pa nikdar ne izpolne. Med govorom poslanca Zatluka je prišlo opetovano do hrupnih prizorov med frankovci in starčevci, med frankovci in koalicijo. Ko je stavil poslanec Radić še interpelacijo glede deklaracije hrvaške delegacije v Budimpešti, je predsednik ob 5. popoldne zaključil sejo.

Albanska igra.

Albanska pacienca gre prav lepo naprej. Za nekaj časa se je ustavila pri kartiki pomeni v globoki vedežvalski vedi denar, zdaj pa se razvija v tako hitrem tempu, da bo princ Wied kmalu lahko veselo vzkliknil: Dovršeno je. Precej isto zabavo smo imeli zadnje tedne, kakor človek, ki šteje gumbce: Bo, ne bo, bo... Zdj pa bo enkrat res, da bo prišel knez Viljem I. v Drač. Potrpežljivost je novi knez res kazal ves ta čas, ko je vsa Albanija visela v zraku, bomo videli, če bo enako potrpežljiv, ko pride na Balkan. Sedaj je prišel samo šele do Rima in tam so ga sprejeli že kot novega suverena. V Rimu je dobil najprej veliki križ reda sv. Mauricija in Lazarja, potem je imel važne politične konference. Sedaj pa pride veliko, važno vprašanje, ali se bo novi knez peljal na avstrijski, ali na italijanski ladji v svojo novo domovino. Sicer pravita Avstrija in Italija, da jima je to vse eno. Samo pomislimo, kaka velikanska slava bi to bila, če bi se peljal princ Wied na italijanski ladji! To je že od sile, da bi morale naše drage barke biti povsod zadnje. Ei, novi knez ni tako neumen! Da bi si kupil privatno jabo, za to ni dosti denarja, zato pa si jo bo izposodil in bo razobesil albansko zastavo in šlo bo v Drač, italijanske in avstrijske vojne ladje pa bodo sledile kot trabanti in bodo imele samo veselje, ustreliti vsaka po stoenkrate, strel po 30 K in več.

Nova balkanska zveza.

Vsi merodajni krogi, zlasti pa Venizelos in Pasić, molče o dosedanjih konferencah. Vendar pa prihajajo v javnost popolnoma negotove vesti o pogajanjih. Glasom teh vesti je šlo pred vsem za to, da se doseže kontinuiteta politike obeh balkanskih držav z romunsko balkansko politiko. Splošno se pričakuje, da se bo romunska politika tesno naslonila na politiko Srbije in Grške. Da bi pa prišlo do formalne zveze, o tem merodajni krogi dvomijo. V romunskih merodajnih krogih namreč pravijo, da si hoče pridržati Romunska v gotovih vprašanjih prosto roko, ker se hoče zavarovati za slučaj mednarodnih komplikacij. Kar se tiče Bolgarske, smatrajo njen notranji položaj kot zelo slab ter so na Romunskem popolnoma pripravljeni na to, da utegne priti na Bolgarskem do resnih presenetelj. Posebno pozornost pa vzbuja na Romunskem dejstvo, da v tem tako važnem trenutku ruskega poslanika ni bilo v Bukarešti in da sta ostala tudi francoski in angleški poslanik v ozadiju. Morda je prava razlaga za to, da hoče tripotentna na ta način vsaj na zunaj pokazati, da se v te zadeve in ta pogajanja ne vmešava.

Angleški prestolnig ovor.

Včeraj je otvoril kralj angleški parlament s prestolnim govorom, v katerem izjavi med drugim: Odnosaji z drugimi veselimi so trajno prijateljski. Veliko veselje mi bo, da bom v kratkem skupaj s kraljico obiskal predsednika francoske republike, s čimer bo posvedočeno prijateljstvo, ki veže obe državi. Nadalje pravi prestolni govor: Moja vlada se je posvetovala z drugimi vladami glede sporazuma zaradi Albanije in Egejskih otokov z namenom, da udeležiti sklepe, ki so jih storile velesile na konferenci veleposlanikov lanske leto. Od mednarodne kontrolne komisije za Albanijo so se storili koraki, da se ohrani red in mir in popolnoma prepričan sem, da bo po prihodu novega vladarja prišlo tam do trdnega reda. Veseli me, da morem povedati, da se bližajo moja pogajanja z nemško in turško vlado v zadevah Mezopotamije, ki so za komercialne in industrijske interese naše dežele velike važnosti, zadovoljivi rešitvi. Tudi ureditev vprašanj glede pokrajin ob Perzijskem zalivu, glede katerih se vrše pogajanja s Turčijo, bo ugodno in prijateljsko zaključeno. Kralj je izrekel nato svoje veselje, da bo mednarodna konferenca bistveno pripomogla za varnost življenja na morju.

Prestolni govor pravi nadalje, da so bodo zakonski predlogi, ki so bili v zadnjem zasedanju parlamenta povod za nespornost, iznova predložili. Kralj obžaluje, da so bila vsa prizadevanja z irsko vlado doslej brezuspešna ter dostavlja: V tej zadevi je moja resna volja, položiti temelj za trajen sporazum. Končno naznanja prestolni govor, da bo vlada predložila zakonski načrt glede posojila vladam vzhodnoafriških protektoratov za gotova njuna javna dela, stanovanjsko predlogo za industrijsko in kmetijsko prebivalstvo, predlogo o razvoju sistema narodnega poduka in o kaznovanju mladostnih zločincev.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 10. februarja.

Točno ob 6. zvečer otvori župan dr. Ivan Tavčar sejo občinskega sveta ljubljanskega ter imenuje za verifikatorja zapisnika občinskega svetnika gg. Planinška in Tomaža Novaka. Svojo odločitev je upravičil občinski svetnik g. pl. Trnkoczy. Nato poroča župan:

Slavni občinski svet!

Bivši naš tovariš, g. nadsvetnik

Višnikar

je dne 5. t. m. umrl. Bil je marljiv in vesten naš sotrudenik in čutil sem se zavezanega spomniti se ga s tega mesta ter ga priporočiti vašemu blagemu spominu. V imenu mestne občine sem dal položiti venec na njegovo krsto ter sem izrekel v imenu občinskega sveta svoje sožalje njegovi vdovi. (Občinski svetniki poslušajo županove besede stoje.) Župan nato nadaljuje:

Podmaršal pl. Kusmanek je naznanil svoj odhod iz Ljubljane. — Besedilo pisma smo svoj čas že pri nesli.

Od finančnega ravnateljstva je prišlo poročilo, da je finančno ministrstvo dovolilo mestni občini ljubljanski še za eno leto pobiranje doklade na žganje, katero je mestna občina po mnenju finančne oblasti pobirala dosedaj neupravičeno.

Deželni odbor je ugodil pritožbi občinskega svetnika g. Štefeta proti postavki 500 K v proračunu za leto 1914 za počitniške potovalne podpore licejskim učiteljem. Stvar sama je sicer malenkostna, odločno pa zavrača župan dr. Tavčar pasus v tem odloku, v katerem pravi deželni odbor, da je položaj mestne občine tak, da ne more zadostiti niti svojim zakoničnim dolžnostim. To je splošna fraza brez vsake podlage, ki jo župan odločno zavrača ker deželni odbor ni v stani navesti dejstva, s katerimi bi mogel podpreti svojo trditve.

Dr. Oton Fetič - Frankheim je podaril v spomin svoji umrli tašči ge. Fabian 100 K, za kar se mu je izrekla primerna zahvala. Neki gospod, ki hoče biti neimenovan, je podaril 50 K, ki naj se razdele med reveže ob hudem mrazu, kar se je zgodilo.

Zapisnik zadnje seje se odobri. Podžupan dr. Karel Triller se oglasi nato k nujnemu predlogu.

Slavni občinski svet!

Usolaj si bom staviti slavnemu občinskemu svetu nujni predlog glede someščana, ki si je iztekel ne le za naše mesto prav neprecenljivih zaslug.

Letos je dosegel svoje petdeseto leto vladni in sanitetni svetnik g.

dr. Edo Šlajmer.

Umetnost je, da damo ob tej priliki duška svojem visokemu spoštovanju in svoji hvaležnosti s tem, da mu podelimo največjo čast, katero podeljevati je v naši moči, da mu podelimo častno občanstvo naše občine. Mislim, da zaslug g. dr. Šlajmerja na karitativnem polju ni treba posebej naštevati, saj so tako očito znane in tako velike, da jih pozna vsak, ki prebiva v našem mestu, znane daleč preko mej naše dežele in tudi na najvišjem mestu, tako da je naš presvitli vladar dr. Edo Šlajmerja opetovano odlikoval s častnimi naslovi in redovi. Lahko trdim, da je dr. Šlajmer v teh 20 letih, odkar deluje v našem mestu, postal kirurg, čigar slava gre daleč čez meje naše države, imamo pa tudi na to in sto sodečelanov, ki imajo zahvaliti svoje življenje njegovi spretnosti in njegovi umetnosti. Kako globoko vkoreninjeno je prepričanje v njegovo umetnost v našem ljudstvu, je posneti najdrastičnejše iz resnične zgodbe v naši deželni bolnici. Dr. Šlajmer je izvršil na neki stari priprosti ženi operacijo. Ko je ženska bila že rekonvalescentinja in je dr. Šlajmer pristopil k njeni postelji, je začela bridko jokati. Dr. Šlajmer jo je vprašal zakaj joče in ženska mu je v svoji priprosti odgovorila, da se je morala razjokati ko je pomislila, da bo morala tudi njegova blaga roka, ki stori

toliko dobrega, trohneti v grobu. Te besede izražajo najbolj veliko spoštovanje, ki je uživa g. dr. Šlajmer med najširšimi sloji našega naroda. Vrh tega njegovega delovanja med nami pa si je g. dr. Edo Šlajmer pridobil lani še drugo zaslug. Ko so divjale krvave vojne na Balkanu je bil on med prvimi avstrijskimi zdravniki, ki je pohitel lajšati kruto vojno gorje. Nič manj kakor trikrat je pohitel na Balkan, da s svojo roko pomaga, kjer je mogel pomagati. Pomagal je vsem ranjenim junakom ne glede na vero in na narodnost in vsem lajšal bolečine, ki jih je sekala vojna. Zapostavil je skrb za svojo rodbino, da niti ne govorim o njegovih drugih žrtvah, in pohitel je tja, kamor ga je klicalo njegovo zlato srce.

Spriču vsem tem nevenljivim zaslugam je umestno, da za mestna občina ljubljanska po svojem zastopstvu ob njegovi petdesetletnici duška svoji globoki hvaležnosti in svojemu globokemu spoštovanju s tem, da imenuje g.

dr. Edo Šlajmerja za častnega meščana ljubljanskega.

Občinski svet je predlog podžupana g. dr. Karla Trillerja soglasno sprejel.

Nato je poročal magistratni svetnik g. Govekar o prošnjah za vsprejem v občinsko zvezo deželne stolnega mesta Ljubljane. V občinsko zvezo je bilo sprejetih 136 prosilcev s 64 ženami in 183 otroci, odklonjene so bile prošnje 33 prosilcev s 16 ženami in 61 otroci, sprejem v občinsko zvezo, če izpolnijo zakonite pogoje, se zagotovi 3 prosilcem, enemu se spregleda v tem slučaju tudi zakonita doba proti objektivnemu plačilu 200 K.

Pogrebni zavod.

Predsedstvo prevzame podžupan g. dr. Karel Triller. Župan g. dr. Ivan Tavčar se priglasi k nujnemu predlogu:

Slavni mestni svet!

Pogajanja za ustanovitev mestnega pogrebnege zavoda so dospela tako daleč, da je treba storiti primerne korake, da se zadeva reši na pravih podlagi. Zadeva je nujna, ker ne more delj viseti v zraku in ker se vrši sedaj zasedanje deželnega zbora, do katerega se bo morala mestna občina obrniti za dovoljenje posojila, da izvede svoj načrt. Ker je stvar nujna, predlagam, da se ustanovi za ta zavod poseben upravni odbor iz srede mestnega sveta, da se bodo pogajanja v tem odseku nadaljevala. Stvar stoji zelo ugodno in se je izkazalo pri vseh mestih, da je pametno, če mesta prevzamejo pogrebne zavode. Izvoli naj se torej upravni odbor 5 članov po ključu, ki naj se takoj skliče. Jaz bom potem poročal o sedanjem stanju zadeve in prihodnji teden bo moral že ta odbor poročati mestnemu svetu.

Županov predlog je bil sprejet in koncem seje so bili izvoljeni v ta odbor občinski svetniki gg. Mally, Kavčič in Bončar od narodno-napredne stranke, g. Kregar od S. L. S. in g. Staudacher od nemške stranke.

Podpore brezposelnim delavcem.

V imenu personalnega in pravnega odseka je poročal nato občinski svetnik g. dr. Fran Novak, o zadevi, v kateri prednjači Ljubljana drugim avstrijskim mestom in ki kaže globoko razumevanje socialnih težej delavstva, o načrtu regulativa za podpore brezposelnim delavcem iz občinskih sredstev.

Slavni občinski svet!

Čim je neizpodbojno dejstvo, da prispevajo vsi sloji direktno ali indirektno k pokritju javnih bremen, je logična in upravičena zahteva delavskega stanu, da se mu v sili prisloži iz javnih sredstev na pomoč. To je treba odkritosrčno in brez ovinkov priznati.

Kakor je gotovo, da je n. prim. kmečki stan bistveno potreben, tako tudi ne more nihče dvomiti o važnosti delavskega stanu. Če zadenejo kmetske nezgode, nime, tedaj skrbje v v to določeni zakladi država in dežele za podporo prizadetega kmečkega stanu, pa tudi nekatera občina skuša po svojih močeh biti od pomoči.

Delavski stan zadenejo istotako nesreče, kakor n. pr. brezposelnost, ki nastopi dosikrat brez vsake krivde delavčeve. Ker je vspricho socialni strukturi današnjega družabnega reda delavski stan gospodarsko šibak — je tudi iz tega razloga le pošteno, da se mu v slučaju nesreče, kakoršna je brezposelnost, prisloži na pomoč. Mitošiča, ki bi jo posamezen delavec prejemal v obliki kakih nedoločenih podpor, bi bila za delavca žaljiva. Zategadelj je po zdravitvi svoječasni sklep občinskega sveta, da se v naprej zajamči primeren kredit kot podpora brezposelnim delavcem, ki imajo potentakem v

naprej zajamčeno pravico do takih podpor.

Vprašanje podpor za brezposelne je javnopravno značaja. Nekatera druge države, kakor n. pr. Angleška, Švedska, razna mesta na Nemškem in v Švici, imajo zadevo podpor za brezposelne javnopravno urejeno.

V Avstriji se nimo prišli tako daleč; pač je koncem meseca januarja letos v proračunskem odseku državnega zbora bil sprejet predlog socialnodemokratskega poslanca g. Glöckla, da se pooblašča vlado, dovoliti kot prispevek za podporo brezposelnim v prvi polovici leta 1914. skupni znesek do dveh milijonov kron. Seveda s tem še ni rečeno, da bo predlog proračunskega odseka tudi postal zakon. Prav gotovo pa je, da je v prvi vrsti poklicana država skrbeti za ureditev vprašanja brezposelnosti — v podrejeni vrsti še le občina.

Ljubljana je menda prvo mesto Avstriji, ki je do sedaj temu principelnemu vprašanju posvetila svojo pozornost. Kakor navedeno, je občinski svet ljubljanski sprejel predlog gosp. občinskega svetnika Etbina Kristana, da se za podporo brezposelnosti določi za leto 1914. znesek po 5000 kron.

Za izplačilo teh podpor je treba posebnega regulativa, o katerem si usojam danes v imenu personalnega pravnega odseka poročati. Bistvo tega regulativa je v tem, da naj bodo deležni podpore le tisti delavci, ki tudi sami skrbijo v časih, ko imajo delo, za tiste prilike, ko izgube svoj posel, s tem, da plačujejo prispevek k skupnemu skladu, iz katerega se potem dajejo podpore v slučaju brezposelnosti. Na ta način se delavca tudi moralno vzgaja k previdnosti in k skrbi za obstoj. Kontrola v tem pogledu mogoča je pri današnjem položaju zgolj potom delavskih organizacij. Je to takozvani gentski sistem, po katerem dobiva delavec le tedaj podporo iz javnih sredstev v slučaju brezposelnosti, ako dobiva to podporo tudi od svoje organizacije. Organizacija pa mu seveda podporo izplačuje le, ako je pri njej včlanjen delavec plačeval prispevke. Kot organizacijo mislim tukaj vsako delavsko organizacijo, ne glede na politično prepričevanje.

Samo po sebi umljivo je, da občina ne more izplačevati podpore takrat, kadar je delavec sam kriv svoje brezposelnosti, kakor n. pr., če je stopil v stavko, ali pa če ne sprejme dela svoje stroke, ki mu ga ponudi posredovalnica.

Ta regulativ se glasi:

§ 1. V Ljubljani stanujoči delavci obojega spola imajo v slučaju nezaposlenosti pravico do podpore iz občinskih sredstev:

a) če prebivajo do dneva, ko izgube delo, vsaj leto dni v Ljubljani; b) če dobivajo podporo brezposelnih tudi kot upravičeni člani kakšnega društva svoje stroke, oziroma kake delavske organizacije sploh.

§ 2. Občinska podpora znaša največ polovico podpore, ki jo dobiva delavec od svojega društva in jo izplačuje mestna občina v okviru zato dovoljenega kredita pod enakimi pogoji, kakor jo izplačuje organizacija.

§ 3. Delavec, ki želi podporo iz občinskih sredstev, se mora takoj, ko izgubi delo, zglasti pri posredovalnici za delo, bodisi pri občini, ali pa pri svojem strokovnem društvu, in če se mu tukaj nakaže primerno delo, ga mora sprejeti.

Primereno je delo takrat, kadar spada v stroko nezaposlenega delavca in če se pogoji vjemajo z meznimi tarifi, ki so bili sklenjeni med strokovnimi društvi ali pomočniškimi zbori na eni in podjetniki na drugi strani. Kjer ni takih tarifov, je smatrati za primerne tiste pogoje, ki so v Ljubljani v dotični stroki.

Nobenega nezaposlenega ni dovoljeno siliti, da bi sprejel kakšno delo, ki je prosto vsled stavke ali izpora.

§ 4. Podpora brezposelnih se ne izplačuje:

a) če je brezposelnost provzročila stavka ali izpor; b) če je brezposelnost posledica trajne nesposobnosti za delo; c) kadar dobiva nezaposleni delavec bolniščno na podlagi zakona z dne 30. marca 1888 drž. zakona leta 1883;

e) če se ne izpolnjujejo pogoji § 3.

§ 5. Podpora izplačuje občina potom društev, oziroma organizacij, naveden. v § 1. al. b). V ta namen mora vsako tako društvo voditi seznam, iz katerega je razvideti:

a) imena članov, ki so dobili podporo brezposelnih;

b) koliko znaša podpora na dan in v celoti;

c) kdaj je član izgubil delo in kdaj se je pričela pravica do podpore;

e) koliko dni je bil član dela in koliko dni je bil upravičen, da dobiva podporo;

d) pri kateri bolniški blagajni je član zavarovan in če je dobival v času nezaposlenosti bolnišćino;

e) pri kateri posredovalnici za delo je bil vpisan;

f) če je bil v času brezposelnosti v stavki ali v izporu.

Mestni magistrat ima vsak čas pravico vpogleda v ta seznam in lahko zahteva, da mu društvo predloži pobotnice članov, katerim je izplačalo podporo iz svojih in občinskih sredstev.

§ 6. Društva, ki izplačujejo podporo, morajo predložiti mesečne preise in sicer vsak mesečni prepis najkasneje tekom prihodnjega meseca. 14 dni niti jim povrne mestni magistrat odobreno na račun občine izplačano podporo v okviru dovoljenega kredita in v kolikor ta kredit še ni izčrpan.

§ 7. Podpore brezposelnih ni smatrati za ubožnino; komur se izplača, ne izgubi zaradi tega nobene javne pravice.

§ 7. V slučaju sporov zaradi pravice do podpore brezposelnih in sploh zaradi izplačevanja v tem regulativu določenih podpor odloča magistratni gremij z absolutno večino glasov brez nadaljnjega priziva.

Načrt regulativa predložil je g. občinski svetnik Etbina Kristan in personalni pravni odsek ga je z nekaterimi izpremembami sprejel. Čisto naravno je, da ta načrt ni in ne more biti noben petrefakt. Izkušnja bo pokazala hibe tega načrta, takrat pa bo seveda tudi prilika, da se načrt preuredi in popravi.

Ravno, ker to uvažujem, bi vas prosil gospodje, vzeti na znanje, da moram v imenu personalnega pravnega odseka odklanjati vsak predlog, ki bi meril na to, da naj se zadeva iznova vrne personalnemu pravnemu odseku v dopolnilno posvetovanje. Treba je imeti preje primernih izkušenj, potem se da o izpremembah govoriti. Sklep, ki ga je občinski svet storil, naj se izvrši!

Ko predlagam ta regulativ v odobritev, izražam upanje, da sledijo vzhodu prestolice slovenske tudi druga mesta, ki so po svojih finančnih razmerah poklicana v večji meri prispevati za podporo brezposelnim. Predlagam, da sprejmete regulativ!

Občinski svetnik gosp. Kamilo Pammer izreka svoje pomisleke proti regulativu ter navaja, da bi bili ravno neorganizirani delavci bolj navezani na tako podporo. Vezanje na organizacijo se pravi le organizacije razbremeniti. On je mnenja, da zadeva ni zadostno preštudirana, zato naj se regulativ vrne odseku.

Župan dr. Ivan Tavčar zavrne njegov izraz, »dass die Mehrheitspartei auf einen Vorschlag hineingefallen ist, den sie nicht studiert hat,« kot neparlamentaričen.

Občinski svetnik g. Kristan pobija razloge občinskega svetnika g. Pammerja ter dokaže, da regulativ zastopa tudi interese delodajalca poleg interesov delavstva. Tudi si organizacije nakopile s tem mnogo novega dela. Če bi bila Ljubljana zelo veliko mesto in bi imela mnogo delavstva, bi bilo umestno predlagati podporo tudi za neorganizirano delavstvo, tako pa bi aparat, ki bi bil potreben za tako idejo, izčrpal vseh onih 5000 kron, ki so bile dovoljene za podporo. Končno zavrača trditve, da ni bilo prilike poudčiti se o zadevi. Stvar je bila na dnevnem redu 30. decembra in takrat prečitana ter izročena odseku.

Občinski svetnik g. Štefe se pridruži predlogu poročevalca.

Poročevalec občinski svetnik g. dr. Novak končno opozarja, da ni mogoče prepričati organiziranja delavstva in da je celo na mestu, da skrbi delavec v dobrih časih za one čase, ko se mu lahko godi slabo. Tudi državni zbor je sprejel slabe regulativ. Predlog je bil sprejet nato v obliki, kakor je poročal poročevalec občinski svetnik g. dr. Novak.

Občinski svet pritrudi nato prošnji ljubljanskega društvenega orkestra glede določila društvenega statuta, da pripade premoženje orkestra v slučaju razpusta mestni občini. (Poroča občinski svetnik gosp. dr. Novak.)

Za finančni odsek poroča podžupan dr. Karel Triller o dopisu c. kr. splošne avstrijske družbe malih železnic glede nameravanega razširjenja prog cestne električne železnice. Družba je prišla do prepričanja, da je treba dosedanje omrežje izpopolniti. Projektirani sta dve novi prog in sicer: Od pošte po Cesarja Frana Josipa cesti mimo Narodnega doma, po Bleiweisovi cesti pri dirkališču podvoz, na Celovško cesto in v Spodnjo Šiško, druga: od pošte po Šelenburgovi ulici, Rimske cesti in po Tržaški cesti na Vič. Občinski svet pozdravlja ta načrt ter pozivlja družbo, da čim prej omogoči njega izvršitev, ob enem pa pozivlja družbo, da naj ob tej priliki revidira svoj tarif in

napravi namesto dosedanjih nepremičnih pasov premične pasove.

Podžupan g. dr. Karel Triller poroča nadalje o razpisu c. kr. deželne predstavitelja glede prispevka mestne občine za ustanovitve nove jastne fare za občini Gornja in Spodnja Šiška. Tudi o tej zadevi smo že poročali, zato le kratka rekapitulacija. Stroški za župno cerkev in župnišče so preračunjeni na 541.000 kron. Frančiškani so pripravljeni dati 50 tisoč kron, verski zaklad pa pravi, da bi se mogel njegov prispevek gibati le v posebno zmernih mejah, deželna vlada bi tudi nekaj prispevala. Mestna občina nima prav nobenega interesa na ustanovitvi te nove fare in tudi ni v položaju prispevati kaj k stroškom ustanovitve. Sprejeto.

Mestna zastavljavnica je dobila ob ustanovitvi 200.000 K. Ta denar je sedaj izčrpan v investicijah, zato prosi mestna zastavljavnica za primeren kredit. Po nasvetu poročevalca podžupana g. dr. Trillerja se tvori zastavljavnica kredit do najvišjega zneska 10.000 K kot brezobrestno posojilo, vračljivo, ko postane obrat zastavljavnice aktiven.

Fran Ksaver Souvan ml. in Brigita Souvanova ponujata svet v izmeri 1657 m² za regulacijo Muzejskega trga v zameno za dve parceli na svetu bivšega vojaškega oskrbovališča. Od ponujane sveta bi morala lastnika brezplačno odstopiti mestni občini 210 m², ostalo bi torej še 1447 m² za odkup. Parceli, ki jih zahtevata lastnika, sta bili cenjeni na 47.000 K, ta cenitev pa je bila previsoka in se je reducirala na 37.000 kron. Ponujani svet pa je bil cenjen na 34.000 K. Ostane torej diferenca 3000 K. Po nasvetu poročevalca podžupana g. dr. Trillerja in dodatnem predlogu občinskega svetnika g. Pammerja sklene občinski svet, da privoli v zameno, Fran Ksaver Souvan in Brigita Souvanova pa nosita vse stroške. Župan konstatira za vsak slučaj navzočnost kvalificirane večine.

Poročilo kanalizacijskega urada o stanju zgradbe kanalov zbiralnikov se na predlog poročevalca občinskega svetnika g. dr. Frana Novaka odobri in naroči stavbnemu uradu, da poda vsako četrtletje tako poročilo.

Isti poročevalec poroča nato o ponudbah za razpisane mestne vožnje za leto 1914, 1915 in 1916. Oddaja vožnje Kušarju je bila vsled pritožbe na deželni odbor razveljavljena in oddaja še enkrat razpisana. Ponudbe so vložili nato Stele, Vodnik, Kušar, Šturm, Turk in Oblak. V poštev pridejo prvi trije ponudniki. Varščina je bila doslej 200 K, kar je vsekakor prenizko. Z galerije: Bomo pa več položili! Župan opozori galerijo, da se ne sme vmešavati v razpravo. Vožnja se odda zopet ponudniku Kušarju proti 10% varščini. Leto 1913. je imel vožen za 66.293 K. Nižji ponudniki ne pridejo v poštev, ker je evidentno, da bi vožen za ponujano nižjo ceno ne mogli oskrbeti.

Občinski svetnik g. dr. Novak poroča nadalje o pritožbi proti sklepu občinskega sveta glede izpremembe regulacijskega načrta za trg Tabor. Ugovori se zavrnejo in ostane pri sklepu občinskega sveta z dne 28. oktobra l. l. Župan g. dr. Tavčar razjasni, da je tam preveč javnega sveta in zahteva vojaška oblast, da se med novo pehotno vojašnico in šentpetersko vojašnico zgradi objekt za oddelek strojnih pušk. Ta objekt bo stal 200.000 K in prav ugodno bi bilo, če bi se mogel del tega prostora za to porabiti.

Stavbni svetnik g. Prelovšek poroča o določitvi nivolet obrežij regulirane Ljubljanice. Doslej so bile samo za gotove dele odobrene od občinskega sveta, po načrtu arhitekta Kellerja pa bi se odstranile velike strmine, ki jih nahajamo še v načrtu komisije za osuševanje Barja. Ponekod bo vsled tega treba zvišati obrežne zidove za kakih 30—50 cm, največje zvišanje pa bi znašalo 70 centimetrov. Strmine, ki bi bile n. pr. pri Frančiškanskem mostu podobne onim pri Jubilejskem mostu, pa bi bile odpravljene. Načrt arhitekta Kellerja glede nivolet se nato na predlog poročevalca občinskega svetnika g. dr. Novaka odobri.

Občinski svet ugodni nadalje na predlog istega poročevalca prošnji Kranjske hranilnice za opustitev Cesarja Avgusta ulice proti temu, da hranilnica občini drug svet na razpolago.

Končno interpelira še občinski svetnik g. Jeglič zaradi pobiranja smeti in znamenja z zvoncec, kdaj se smeti pobirajo, nakar prekine župan dr. Tavčar sejo, ki se bo nadaljevala prihodnji teden.

Štajersko.

Februarsko zasedanje štajerskega deželnega zbora. »Tagespost« pravi, da je poročilo o sklicanju štajerskega deželnega zbora za 16. ali 17. februar še nekoliko prezgodnje, ker še ni glede delovnega programa vse dogovorjeno.

»Narodni list« bo mogel ta teden zopet iziti, ker so pričeli v celjski Zvezni tiskarni z delom.

Uradniške spremembe pri Južni železnici. Prestavitelj so: asistent Gustav Marterer iz Pragerskega v Maribor, prov. asistent A. Jenčič iz Dölsacha v Slovensko Bistrico, pristav Franc Mak iz mariborske delavnice v ptujski in pristav Ludvik Tschmak iz Inomosta v mariborske delavnice.

Brezliški Sokol ima svoj redni letni občni zbor, dne 14. februarja t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih Posojilnice.

Iz Slovenske Bistrice. V ponedeljek je umrl tu vpokojeni župnik Franc Petan, 85 let star.

Braslovče - Polzela. Sokol v Braslovčah in Ciril - Metodova podružnica priredita v nedeljo 15. t. m. v vseh gornjih prostorih g. Cimpermana na Polzeli velik narodni ples. Prireditve obeta biti nekaj posebnega, da kaj takega ni še videla Savinska dolina.

Iz Rogaske Slatine. Tukajšnja podružnica c. kr. štajerske kmetijske družbe je imenovala deželnega vinotona sadjerejskega inspektorja Antona Stieglerja za svojega častnega člana.

Iz St. Jurja ob J. želez. Ženska podružnica C. M. D. je imela v nedeljo vsaj redni letni občni zbor v Liškovi gostilni. Po občnem zboru se je vršila domača zabava s srečelovom, petjem in plesom. Cela prireditve se je sicer vsled šentjurske nevarnosti začela kasneje kot je bilo namenovano. Končno pa se je zbralo toliko ljudi, da skoraj prostora ni bilo dobiti. G. učitelj Čulek je imel krasen nagovor o našem obrambnem delu in je vspešno občinstvo, da po možnosti podpira našo šolsko družbo. Podružnici bo tudi prihodnje leto načelovala gđ. Schreinerjeva.

Čitalnica v Šmarji pri Jetšah priredi 14. februarja 1914 v hotelu Habjan predpustno veselico. Na sporedu je tridejanka — burka »Sladkosti rodbinskega življenja« — po igri ples.

Nesramnost. Predzadnji nedeljo je predaval g. prof. dr. Kovačič iz Maribora v ormoški slovenski šoli o abstinenci. K predavanju so prišli tudi, kakor poroča »Slovenec«, pijani šnopsarji pod vodstvom znanega ormoškega trgovca z žganjem, Bauma in in so tam razgrajali. »Slovenec« pravi potem dalje: »Ljudje so se zgražali nad posurovelostjo liberalne in nemškutarke sodre. Lepi družbi častitamo! Sedaj vidimo, da se liberalci in nemškutarji ne družijo samo pri volitvah, ampak udi v boju proti treznostnemu gibanju.« Slišite, g. prof. Kovačič! Ali je bilo treba tega gredega in docela s trte zvitega napada na ormoške naprednjake? Saj sami veste in ste to tudi gotovo videli, da »liberalci« niso bili v tej družbi in da s štajercijanskim šnopsbutikarjem Baumanom nimajo prav nobenih zvez. Mi smo zadnji, ki bi treznostno gibanje postanevali, zlasti vojsko proti šnopsarenju, in zato smo tozadevno delovanje toplo pozdravili. Ali z obrekovanjem »liberalcev« abstinenci akcija nič ne pridobi in povrh tega moramo dobiti vtisk, da gre dr. Kovačiču celo pri tej stvari za politiko in ne za človekoljubno prizadevanje. Kot izobraženega človeka pa vas naj bo, g. dr. Kovačič, za grdo »Slovenčev« laž sram.

Drobne novice. V Framu je izvoljen za župana vrl narodnjak, dosedanji župan Karel Černe. — V Vitanju je umrl nadgordar grofa Thurna, Anton vitez pl. Schludermann. Bil je eden izmed voditeljev vitanske nemškutarije. — V Dramljah je zgorela Juriju Fiedlerju na travniku samostoječa uta za seno.

Koroško.

Koroški deželni zbor. Vloženih je bilo 11 vlog in trije predlogi in sicer predlog poslanca Pierla zaradi nasada kanadskih topolov v močvirnih krajih in predloga poslanca Steinwenderja zaradi proglasitve dveh jezer za javno last in zaradi predpisa pridobinskega davka podjetjem, ki so podvržena javni kontroli. Nato so bila odkazana razna poročila deželnega odbora posameznim odsekom. Sprejet je bil predlog, da se sistemizira v splošni bolnišnici celovški drugo mesto vratarja. Po daljši debati glede požarnih nadzornikov, glede ureditve ribištva in glede nekaterih deželnih gradb je bila se-

ja zaključena. Prihodnja seja se bo vršila danes.

Drobne vesti. Na vogalu Radcekega ceste v Celovcu je zgorela večeraj vila, katero je sezidal nek konsorcij ob priliki deželne rokodelske razstave. Ogenj je nastal povodom razgrevanja vodovodnih cevi, v katerih je zamrznila voda. Kljub temu, da so ogenj kmalo zapazili in so prišli takoj gasilci in vojak, hiše ni bilo mogoče rešiti. — Na sankalšču pri Podklostru je zadela srčna kap revidenta državnih železnic Henrika Duška iz Beljaka. Mož se je zgrudil nenadoma v pričo svoje žene in otrok v sneg in je obležal na mestu mrtev. — V Zgornjem Dravogradu sta ukradla dva hlapca trgovki - vdovi Manhartovi iz denarnega predala 70 kron drobiža, nabiralnik »Südmark«, v katerem je bilo približno 23 K in veliko obleke in perila. Hlapca sta pobegnila.

Primorsko.

Slovenci pozor! Tržaški Nemci nameravajo ustanoviti v Trstu nov nemški list pod imenom »Wochenpost«. Ta list bo imel nalogo informirati domače, avstrijske in izvenavstrijske Nemce o političnem, gospodarskem in trgovskem položaju v Trstu in v slovenskim Primorju. Podoben list so sklenili bržkotne sporazumno z Nemci tudi Italijani v laškem jeziku. Italijani računajo pri tem bržkotne največ na Italijo. Tako se bosta ugrizla še globokeje pri nas dva sedaj zvezana bivša nasprotnika, da skupno napadeta Slovence na gospodarskem in trgovskem polju in jim odvzameta kolikor mogoče virov za dohodke. Zato pozor Slovenci, združite se v slogi in oklenite se domačega glasila.

Istrsko vprašanje. Zadnja »Edinost« priobčuje glede istrskega vprašanja zopet daljši članek, v katerem piše o razmerah dobro informiran politik med drugim tudi približno sledeče: Političnih strank ni mogoče prisiliti k sporazumu. Najbolj nedostopni pa so v tem oziru istrski Italijani, pri katerih to že ni več izključno politično vprašanje, marveč pri markskateremu njih vprašanje kruha. Ta laška istrska oligarhija noče sporazuma, oziroma stavlja za sporazum pogoje, o katerih že naprej ve, da jih nasprotniki ne sprejmejo, ker jih ne morejo sprejeti. Sporazuma pa ne mara ta oligarhija zaradi tega, ker ve, da bi pri tem izgubila vsaj nekaj od onih predprav v deželi, od predprav, ki so v nespravljivem nasprotju s pravičnostjo, enakostjo in z narodno samozvestjo. Do sporazuma ne more priti, ker oni, ki so do sedaj politični beati posidentes, sporazuma nečejo, ker nečejo dati iz rok vseh tistih bogatih sredstev, s katerimi razpolaga oni, ki ima v svojih rokah deženo avtonomno upravo.

Samoslovenske ljudske šole. Pri zadnjem ljudskem štetju so našli »uradno« v Avstriji 1.252.940 Slovencev. Od teh jih pripada na Goriško 154.564, na Trst 56.916 in na Istro 55.134. Pri tem številu imamo Slovenci v Avstriji samo 844 javnih ljudskih šol s slovenskim učnim jezikom. Goriška jih ima 193, Trst 10 in Istro 34. Na eno javno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom pride na Goriškem 800 Slovencev, v Trstu 5691 in v Istri 1621 Slovencev. Ako štejemo na 100 Slovencev 25 šoloobveznih otrok, kar odgovarja tudi uradnim statističnim podatkom, tedaj pride na eno javno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom povprečno na Goriškem 200 otrok, v Trstu 1300 otrok in v Istri 400 otrok. Ta statistika je zelo poučna in nam kaže, kako neusmiljeno se preganja naše šolstvo in kako očitno in brezobzirno se krajejo naši otroci in vti-kajo v tuje šole.

Revizija na puljskem magistratu. Včeraj je prišla v Pulj posebna komisija pod vodstvom dvornega svetnika Lasciaca, da izvrši revizijo na mestnem magistratu v Pulju in pregleda posebno natanko delovanje na magistratu izza časa komisarijata. Komisija je pričela z revizijo blagajne. Uspeh revizije še ni znan.

Strahovi. Na ukaz vojaške oblasti so aretirali v Šibeniku zasebnega uradnika Josipa Fortunato, ker je na sumu, da je vohun in da je član velike vohunske zveze, katere središče in vodstvo je Trstu, njeni člani pa so razdeljeni po celim Primorju.

Drobne vesti. Mornariški poveljnik admiral Haus se je odpeljal večeraj iz Trsta na nekem torpednem čolnu v Tržič, da si ogleda tam hitro križarico »Saida«, katero grade sedaj v tamošnji ladjeladbenici. — Mornariški stavbni urad namerava zgraditi v Pulju veliko moderno poslopje za poveljstvo mornariškega arsenala in drugih mornariških uradov. Stroški za to novo zgradbo so proračunani na dva in pol milijona kron.

Kranjski deželni zbor.

(Seja dne 11. februarja 1914.)

Dnevni red današnje seje je zelo kratek: samo dve točki — naznanila predsedstva in poročilo verifikacijskega odseka. To bi pomenilo, da bo današnja seja zelo kratka. Toda zdi se, da bo ravno nasprotno res, da bo namreč seja trajala izredno dolgo, ker bodo najbrže prišli na vrsto razni nujni predlogi in teh je zelo dolga vrsta.

V današnji seji bo klerikalna večina verifikacijskega odseka predlagala, da se naj ne potrdita mandata naprednih poslancev Mazelleta in Lavrenčiča. Kaj bo k temu rekla vlada, kaj bodo ukrenili napredni poslanci? Bomo videli. Čujemo, da je dala predvčerajšnja vlada poklicati posl. dr. Ravnarja. Kaj mu je imela sporočiti, nam ni znano.

Seja se je pričela ob 11. in 25 minut.

Napredni poslanci so vložili te le predloge in interpelacije:

Nujni predlog

deželnega poslanca Jožeta Reisnerja in tovarišev v zadevi časovnega napredovanja deželnih uradnikov.

Deželni zbor skleni:

K določbam glede službenih prejemkov deželnih uradnikov se sprejmejo nastopne nove določbe z veljavnostjo od 1. januarja 1914:

§ 1. Če je uradnik v istem činovnem razredu prebil že določeno daljšo dobo, ne da bi se mu nudila prilika napredovati v višji činovni razred vsled izpraznjenega službenega mesta, ima pravico brez izpremembe činovnega razreda, čina in naslova doseči uživanje vseh službenih prejemkov (plače in dejalnostne doklade) sosednjega višjega činovnega razreda v izmeri in zmislu nastopnih določb.

§ 2. Za časovno napredovanje je pri uradnikih glede na šolsko izobrazbo, ki se zahteva za namestitve, razločevati tri skupine in sicer:

- a) uradniki, ki morajo imeti popolno visokošolsko izobrazbo;
- b) uradniki, ki morajo imeti dovršeno srednjo šolo in morebitno predpisani strokovni izpiti;
- c) uradniki, ki morajo imeti dovršeno nižjo srednjo šolo, ali ki jih je po posebnih službenih določbah uvrstili v to skupino.

§ 3. Časovno napredovanje posameznih uradnikov se izvršuje izključno po onih napredovalnih rokih, ki so za njegovo uradniško skupino določeni po nastopni razvidnici:

Doba uživanja prejemkov	v skupini		
	A	B	C
kot praktikant	3	3	4
v VIII. čin. raz.	—	6	6
v VII. čin. raz.	4	6	9
v VI. čin. raz.	6	7	9
v V. čin. raz.	6	—	—

§ 4. Kot prehodne določbe za uradnike, ki so s 1. januarjem 1914 že v deželni službi, veljajo še posebej:

a) Če služi kak uradnik v sedanjem svojem činovnem razredu več let nego je to določeno po predloženih razvidnici, dobi s 1. januarjem 1914 prejemke (plačo in dejalnostno doklado) višjega činovnega razreda. V sedanjem činovnem razredu več doslužena doba (vendar ne več ko 4 leta) se mu vteje v napredovalno dobo za dosegajo prejemkov nastopnega višjega razreda.

b) Če je uradnik pred dosegom sedanjega svojega činovnega razreda služil več let nego je to določeno po napredovalnih rokih njegove uradniške skupine, se mu več doslužena doba (vendar ne več ko 4 leta) vteje v napredovalno dobo za dosegajo prejemkov nastopnega višjega činovnega razreda.

Samostojni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev glede na izpremembo § 74. občinskega reda za vojvodino Kranjsko.

Deželni zbor skleni:

§ 74. občinskega reda se izpremeni tako, da se črta v njem zadnji stavek: »ter naj se na vse vrste davkov razdele po enaki meri.«

Interpelacija

poslanca Julija Mazelleta in tovarišev na g. dež. glavarja dr. Šusteršiča v zadevi poprave črnomaljskega vodovoda.

Že kmalu po upeljav črnomaljskega vodovoda, nastale so pri tem razne nepriroke. Vsak čas je vode zmanjkalo in vedno je bilo treba krpiti. Vodovod je bil pač od podjetnika že v začetku slabo narejen, cevi deloma preplitu položene, deloma slabo montirane. Tudi se ni gledalo pri polaganju cevi, kako in na kakem materialu leže. Zmetalo se je v jar-

ke zmešano kamenje in zemljo tako, da velikokrat ista cev leži deloma na kamenju, deloma na mehki prsti in se tako pri različnem pritisku vode, zibljejo in premikajo lahko, sem in tje, ker, kakor rečeno, cev s cevjo ni dobro zložena in zalita. Štedilo se je z materialom, zlasti svincom in ovijali so cevi (kjer se stikajo) s slabim predivom. Nedostatki so rasli od leta do leta tako, da včasih po cele mesece prizadeti prebivalci niso imeli vode, dasi je vodovod stal okrog 200.000 K. Moledovali so leta in letapriidež. odboru, naj kaj ukrene, da se slabo narejen vodovod popravi in sploh gleda, da dobe vode.

Nekolikokrat so bili deželni inženirji radi tega v Črnomlju, in trdili, da je sploh premalo vode in da je treba priklopiti še par studencev. Opozarjalo se jih je tudi, da mora biti vsekako na progi tudi kak napaka, ker se je mnogokrat dogodilo, da je voda zvečer s silo drla, jutraj pa je sploh ni bilo, dasi je ponoči nihče ni mogel posebno veliko porabiti. Pa oni so vedno trdili, da, ako se priklopijo novi studenci na Blatniku, bo dovolj vode.

Dež. odbor je tudi priklopil dva studenca, kar je stalo okrog 25.000 kron. Vsled zatrdila gg. dež. inženirjev so bili prizadeti prepričani, da bo sedaj vode v izobilju. Prišlo pa je do tega, da imajo prizadeti prav, ki trdijo, da je v prvi vrsti vodovod slabo napravljen in se voda izgubi po podzemeljskih votlinah.

Razdelilni rezervoar v kotu je poln, a ljudje se vendarle večinoma brez vode ali vsaj imajo jo le par ur na dan.

Popravilo je torej neobhodno potrebno in nima nič s studenci oz. začetku vodovoda opraviti. Gre namreč za progo od Črnomlja do Petrove vasi, oziroma Kota, kajti do tu je bila lani proga že popravljena, ker sta bila nova studenca priklopljena.

Vprašam g. dež. glavarja:

I. Ali so mu omenjeni nedostaki pri črnomaljskem vodovodu znani?

II. Ali hoče nemudoma odrediti, da se vodovodna cev iz Kota v Črnomelj preiše in popravi ter s tem da tamošnjim prebivalcem zadostno množino vode?

Nujni predlog

posl. ing. Šukljeta in tov.

Visoka zbornica skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da pri c. kr. vladi deluje z vsem poudarkom na to, da se c. kr. drž. obrtna šola izpopolni z ustanovitvijo stavbne strokovne šole; nadalje naj se proučava vprašanje ustanovitve preizkuševalne postaje za stavbno gradivo, ki bi se imenovalemu zavodu priklopila.

Samostojni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev glede na zopetno ustanovitev gozdarske šole v Idriji.

Deželni zbor skleni:

C. kr. poljedelsko ministrstvo se pozivlja, naj v Idriji zopet ustanovi, oziroma otvori gozdarsko šolo, ki je pred leti v imenovanem mestu že obstojala. S poukom naj se prične že ob začetku prihodnjega šolskega leta.

Za zapisnikarja sta bila imenovana baron Born in Mihelčič.

Dež. glavar je naznanil, da je došla brzojavna zahvala vladarjeva za udanostno izjavo. Nadalje je došla dež. zboru pritožba bivšega paznika Bučarja proti razsodbi dež. odbora, ki je Bučarja radi znane Oražno-ve afere odpustil iz službe.

Posl. dr. Lampe: Stvar spada pred personalnopravni odsek, ki pa še ni izvoljen. Predlagam, da se volitev takoj vrši in da se v ta odsek pošlje 6 članov.

Predlog je bil sprejet in v odsek so bili izvoljeni iz veleposelstniške skupine baron Liechtenberg, iz mestne dr. Novak, iz kmetске Lovšin, iz splošne skupine Dimnik, iz vse zbornice pa dr. Zajec in Piber.

Sodišče zahteva izročitev posl. Jos. Turka in Vehovca.

Prošnja se odstopi imunitetnemu odseku.

Zopet reforma dež. volilnega reda.

Dež. glavar: Vložen je jako vreden predlog. Dr. Lampe mi je izročil samostojen predlog, ki se tiče spremembe deželnega in deželnozbornskega volilnega reda, ki se je izkazal za zelo pomankljivega. V formalnem oziru predlaga, da se ta predlog izroči posebnemu odseku 10 članov, ki se naj takoj izvoli.

O tem formalnem predlogu bo treba takoj glasovati. Prosim, da se dvignejo oni gg. poslanci, ki so za ta predlog. (Dvigne se vsa zbornica.) Predlog je soglasno sprejet.

Odrejam odmor petih minut, da se stranke glede odseka dogovore.

Odešek za volilno reformo.

Ob 3/4 na 12. je deželni glavar dr. Šusteršič zopet otvoril sejo ter odredil volitev v odešek za volilno reformo.

V ta odešek so bili izvoljeni ti-le poslanci:

Iz veleposestva: grof Barbo; iz mestne skupine: Adolf Ribnikar; iz kmetijske skupine: Evgen Jarc; iz splošne skupine: dr. Vladislav Pegan; iz cele zbornice: pa Ivan Lavrenčič, Karel Dermastija, dr. Zajec, dr. Lampe, dr. Eger in dr. Ravnihar.

Po končani volitvi je dež. glavar razne vlozene predloge odkazal dotičnim odeškom.

Posl. Mihelčič, Dermastija, Jarc in tovariši so med drugimi vložili neko interpelacijo na njegovo »ekscelenco, g. deželnega glavarja«, kar je vzbudilo v zbornici pozornost in veselost.

Poročilo verifikacijskega odseka.

Dež. glavar: Prehajamo k poročilu verifikacijskega odseka. Prosim g. poročevalca.

Posl. dr. Pegan: Verifikacijski odešek se je najprej bavil z volitvami v splošni, potem v kmetijski, nato v mestni in nazadnje v veleposestniški kuriji. Glede dr. Gregoriča je prišel odešek do prepričanja, da je bila volitev pravilna, ker so volile krajevne občine. Iz istega razloga pa predlaga odešek, da se izvolitev posl. Mazzelleta in Jos. Lavrenčiča ne potrdi, ker tako v notranjskih, kakor v dolenskih mestih niso volile krajevne občine. Prav tako se naj se ne verifikirata mandata dr. Trillerja in Škulja, ker poizvedbe o teh volitvah še niso končane. Referent je končno stavil v imenu verifikacijskega odseka ta-le predlog:

Visoka zbornica skleni:

1. Poslanci izvoljeni: a) v splošni skupini: Josip Turk, Mihael Dimnik, Ivan Piber, Evgen Jarc, Ivan Lavrenčič, Anton Kobi, dr. Vladislav Pegan, dr. Ivan Zajec, Ivan Hladnik, Franc Jaklič, Alojzij Mihelčič, b) v skupini kmetijskih občin: dr. Ivan Šusteršič, Franc Povše, dr. Janez Krek, Franc Demšar, Ivan Zabret, Josip vitez Pogačnik, Franc Drobnič, Bogomir Perhavec, Josip Zirc, Franc Košak, Ivan Vehovec, dr. Evgen Lampe, Anton Lovšin, Karel Dermastija; c) iz skupine mest in trgov: dr. Franc Novak, Josip Reiser, dr. Ivan Tavčar, Adolf Ribnikar, Engelbert Gangl, dr. Vinko Gregorič, dr. Ferdinand Eger; d) iz trgovske in obrtne zbornice: dr. Vladimir Ravnihar, Milan pl. Suklje; e) iz skupine veleposestov: Oton baron Apfalter, Josip Anton grof Barbo, dr. Karel baron Born, Leopold baron Liechtenberg, Rudolf grof Margheri, Karel Mulvey, Friderik baron Rechbach, Henrik pl. Schollmayer-Lichtenberg, Hugon Verjand knez Windischgrätz, Franc Galle se v smislu § 45. deželnozborskega volilnega reda potrdijo; 2. poslanca skupine mest in trgov Josip Lavrenčič in Julij Mazzellet se ne potrdita; 3. izrek o potrditvi poslancev dr. Karla Trillerja in Karla Škulja se odloži.

Dež. glavar: Kot prvi kontragovornik se je oglašil dr. Lampe. (Splošna senzacija.)

Neverifikacija Mazzelletovega in Jos. Lavrenčičevega mandata se odgodi!

Posl. dr. Lampe: Prijavi sem se kot kontragovornik, ker namera-vam predlagati, naj se z ozirom na moj samostojni predlog o spremembi dež. in deželnozborskega volilnega reda definitivni sklep o spornih volitvah odgodi, dokler odešek za volilno reformo ne izvrši svojega dela. Dež. volilni red ima mnogo pomankljivosti in poslanci vseh strank so to dejstvo že opetovano naglašali. (Dr. Krek je jel nekaj kričati, kaj se ni čulo. Posl. dr. Tavčar maha pomirjevalno z roko.) Treba je torej odpraviti te pomankljivosti, ker se volitve ne vrše enotno. Pred vsem bo treba odstraniti razne nejasnosti glede volilne pravice v mestih in v trgih. Treba bo fiksirati, kdo voli v mestih in kdo na kmetih. Treba bo tudi določiti, da se bodo vse volitve vršile na en dan, kar je prava muka za volilce, ako morajo semtertja po štirikrat korakati na volišče. Govornik je končno naglašal, da njegova stranka slej kot prej vztraja na stališču, da morajo v mestni skupini voliti vse krajevne občine, ne pa, kakor je razsodilo v kamniškem slučaju državno sodišče. Vse te nejasnosti in vsa nasprotja pa se bodo odpravila v odešku za volilno reformo, zato kaže, da bi se danes še ne sklepalo o spornih volitvah. V to svrhu predlaga, naj se končno sklepanje o predlogu verifikacijskega odseka glede neverifikacije spornih volitev odgodi dotle, dokler ne konča svojega dela odešek za volilno reformo.

Dež. glavar: Posla imamo z odgoditvenim predlogom, o katerem se

glasuje brez debate. Besedo ima samo še referent.

Referent dr. Pegan: Pridružujem se dr. Lampetovemu predlogu. Dež. glavar: Torej bomo glasovali. Kdor je za predlog, naj vstane. (Dvigne se vsa zbornica.) Konstatujem, da je predlog soglasno sprejet. (Klerikalci prav ponižno ploskajo, naprednjaki se porogljivo smejejo) in s tem je izčrpan današnji dnevni red.

Deželna posredovalnica.

Deželni glavar je nato dal na razpravo nujni predlog dr. Kreka in tovarišev o ustanovitvi deželne posredovalnice.

Predlog je na dolgo in široko utemeljeval predlagatelj dr. Krek. Najprej bi moral utemeljevati nujnost, toda govoril je takoj meritorno, kar mu je gosp. deželni glavar naravnost liberalno dovolil. Če bi kak napredni poslanec tako utemeljeval nujnost, bi nemara g. glavar ne bil tako širokogrudni in svobodnomisljeni. Govornik je slikal potrebo nasvetovanega zavoda, pravil, da bi se posredovalnice za delo morale povsodi, kjer je najmanj 10.000 prebivalcev, osnovati, ter dokazoval, da bi take posredovalnice morale imeti na razpolago telefon.

Končno je govornik poudarjal, da je od njega predlagana stvar absolutno dobra, ve pa, da ni stvar, in naj bi bila še tako dobra, da bi je ne obslil kak črni polž in da bi je ne oblezli politični govnači. (Napredni poslanci se smejejo in kličejo: Res, črni polžev je dosti in tudi govnači se najdejo! — Dr. Lampe ploska!)

Končno je bila Krekovemu predlogu priznana nujnost.

Deželni glavar: V razpravo bi moral priti nujni predlog dr. Ivana Tavčarja in tovarišev glede koronjskih Slovencev. Ta razprava pa odpade, ker je poslanec dr. Tavčar svoj predlog umaknil.

V svrhu, da se konstituirata odešek za volilno reformo in personalno pravni odešek, prekinem sejo za pet minut.

Po odmoru je deželni glavar naznanil, da je bil za predsednika odseka za volilno reformo izvoljen dr. Evgen Lampe, za podpredsednika grof Barbo, za zapisničarja pa VI. Dermastija, za predsednika personalnopravnega odseka dr. VI. Pegan, za podpredsednika dr. Franc Novak, za zapisničarja pa dr. Ivan Zajec.

Ob 1. uri popoldne je deželni glavar zaključil sejo in naznanil, da se vrši prihodnja seja v četrtek dne 19. februarja ob 11. dopoldne.

Dnevne vesti.

+ Klerikalci med sabo. Med dunajskimi klerikalci je bila zadnji čas huda vojska. Razdeljeni so že dolgo časa na dva tabora, pravzaprav ves čas, kar so prišli do veljave. Koliko časa je že tega, kar je šel kardinal Schönborn tožit Luegerja v Rim, a ni ničesar opravil! Stari ultramontanci so bili od tedaj potisnjeni na stran in so prišli šele k sapi, ko je nekdanji tržaški škof Nagl postal kardinal na Dunaju. Zadnji čas se je vnela med ultramontanci in med njihovimi nasprotniki ostra polemika. Ultramontanci so nekako to, kar pri nas Mahničevci, skrajna konservativno cerkvena stranka. V imenu te stranke je šla prestolonaslednikova svakinja grofica Chotek v Rim in papež se je izrekel za njeno stranko. S tem pa se je papež izrekel pravzaprav proti dunajskemu nadškofu Piiflu in obsodil delovanje njegovega »Volksbunda«. To je seveda provzročilo vihar, sledile so intervencije v Rimu in končno je kardinal Merry del Val v papeževem imenu pisal pismo, v katerem se izreka proti ultramontancem in obsoja njihove organizacije. Enkrat torej tako, enkrat drugače. Stvar izgleda smešno in papež igra v tej stvari precej komično vlogo, a prezirati je ni. Tu se je namreč pokazalo, da so v Vatikanu že res brez glave. V vsaki državi ima Vatikan druga načela. Na Nemškem se guga med modernejšo strujo, ki ima svoje središče v Kelmorajnu, in med konservativno, ki se imenuje berlinska, a vendar se nagiba bolj na ultramontansko stran. Na Francoskem in na Italijanskem se zavzema za skrajno ultramontanstvo, v Avstriji pa je zdaj proti njemu. Z ozirom na internacionalni pomen cerkve, ima to svojo važnost, ne le ker kaže, kakša zmedenost vlada med škofi celo o tem, katera načela so prava, ampak tudi zato, ker izpričuje politično oslabelost Vatikana.

+ Na deželnega poslanca Gangla se hudeje »Zarja«, ker je na prošnjo rudarjev samih sestavil spomenico na ministrstvo za javna dela za one delavce, ki so vsled novega službenega pravilnika prikrajšani. »Zarja« piše: »Ali ravno te dni čujemo, da skuša sedaj, ko so spravili stvar že v tek delavci sami, idrijski deželni

poslanec vtikati svoje prste vmes.« Dopolniti »Zarje« povemo, da je Gangl le na izrečno željo delavcev samih, — bili so štirje v tej zadevi pri njem, — vložil dotično petico na ministrstvo. Zadnji čas bi pač že bil, da se socijalni demokratje v Idriji odvadijo domišljije, da so oni sami in edino le oni poklicani zastopniki delavstva. V Idriji je delavstvo različnega političnega prepričanja in ne posebno velik del je organiziran v socijalnodemokratski uniji. »Zarja« piše nadalje: »Gospoda Gangla prav nič ne nadlegujemo, da bi se pečal z našimi zahtevami.« Tako se sicer piše, v resnici pa je stvar drugačna, kajti med onimi, ki so se obrnili za pomoč pri poslancu Ganglu, so bili že tudi socijalni demokrati. In deželni poslanec Gangl je vsakemu rad po svojih močeh pomagal, kjerkoli je mogel in se pri tem ni nikdar oziral na prosljevo politično prepričanje. Da se pa obračajo delavci, ki niso socijalno demokratičnega naziranja, na poslance Gangla s svojimi željami in prošnjami, je nekaj samoobsebi umljivega in jim te pravice nihče kratiti ne more. Čudno je pri tem le to, da se »Zarja« radi tega razburja. Mislimo si namreč, da čim bolj so podprte želje delavstva, tem sigurnejša je njih ugodna rešitev. O razoranem polju, naj bo »Zarja« le tiho, kajti razorali tega niso idrijski socijalni demokrati, marveč idrijski narodni delavci, ki so imeli mnogo preje od socijalnih demokratov svoje delavske organizacije v Idriji.

+ Preiskava zaradi »veleizdaje«. Zgodilo se je nekaj nečuvenga. Kamila Theimerjeva je poslala na vojno ministrstvo ovadbo zaradi veleizdaje. Vsled tega je sodišče izvršilo že eno hišno preiskavo in nekaj zaslišani in je bil neki oficir na Českem celo aretiran. Na željo prizadetih, bomo o tej stvari govorili, kadar bo preiskava končana, razume se pa samo ob sebi, da je ta nečuvenga denunciacija popolnoma neutemeljena.

— Javno predavanje »Akademije«. Danes, v sredo, dne 11. februarja priredi »Akademija« javno predavanje. Predava gosp. prof. dr. Fr. liešič o temi Čehoslovani. (Medsebojno razmerje Čehov in Slovkov.) Lokal: »Mestni dom«. — Začetek ob 8. zvečer.

— Gosp. dr. Ivan Oražen je danes jutraj odpotoval v Dubrovnik, kjer biva že več tednov zaradi zdravljenja njegova gospa soproga. Vrne se iz Dubrovnika v nekaj dneh.

— Kuharski in gospodinski tečaj v internatu »Mladike«. Prihodnji ponedeljek, dne 16. februarja t. l. se otvori v internatu »Mladike« drugi polletni kuharski in gospodinski tečaj v tekočem šolskem letu. Čujemo, da je še nekaj prostorov praznih. — Opozorimo zatorej zainteresirane kroge novič, naj ne zamude ugodne prilike in naj se pohite s prijavi za ta tečaj. Pojasnila daje predstojništvo internata v društveni pisarni, Šubičeva ulica št. 9 I. nadstropje.

— Sankališče, a ne »sančiče«. Kakor zahteva g. R. Badiura v svojem članku »Slovenska smuška terminologija« za nemški Rodelbahn! Zakaj »sankališče«? Zato, ker se prostor za sankanje more imenovati le sankališče; prostor pa, kjer se sanke hranijo, se lahko zove sančiče. Po slovničarsko povedano: ime kraja, kjer se kako dejanje vrši, se izpelje od dotičnega glagola, n. pr. drsališče, dirkališče, gledališče, izprehajališče, plavališče, kopališče, pokopališče, ergo: sankališče = prostor, kjer se sanke. Prostor pa, kjer se kaj hrani, raste, ali se nahaja, se označuje z izvedenico od imena (samostalnika ali pridevnika): n. pr. smetišče, ognjišče, gnojišče, strnišče, repišče, lanišče, kopišče, mrtvišče. Torej bi bilo »sančiče« shramba za sanke. Zato naj se naši sankarji še dolgo sankajo po »sankališču«!

W. — Gremij trgovcev v Ljubljani. Oni člani gremija, ki imajo trgovske stike z Bosno in Hercegovino, dobe zaupna pojasnila v pisarni gremija trgovcev v Ljubljani v uradnih urah, to je od 2.—4. popoldne.

Novosti iz Kranja. Ni dolgo, kar smo pokopali cenjenega in velespoštovanega gospoda Karla Jagra, kavararja, rodom Švicarja, kateri je bival dolgo vrsto let med nami; prilagodil se je tako našim razmeram in navadam, da ga je v resnici vsakdo cenil in spoštoval. — Zaloga usnja ter čevlarskih potrebščin pokojnega Jankota Pollaka, se proda še vedno v večjih in manjših partijah. — Tukajšnji veletrgovec Anton Adamič bo kmalu podrl svojo dvonadstropno hišo ter sezidal na istem prostoru lepo dvonadstropno moderno hišo. — Zaročil se je tukajšnji veletrgovec in posestnik gosp. Joško Majdič z gospodino Nušo. Sajovčev iz veleugledne rodbine Sajovčeve. — Istotako se je zaročila gospodinja Ivanka Majdič z gosp. Hodni-

kom na Jesenicah. — Podeli se služba okrajne babice takoj za to sposobni ženski, in sicer je letna plača 180 kron. — Urar Rus na Glavnem trgu napravil bode na svoji trgovini v prodajalniškem lokalu dve prekrasni izložbeni okni. Tukajšnji gostilničar in posestnik na Stari pošti zunaj mesta odprl je okoli 10. prosinca letos začasno novo trafiko. Spomladi zidal bode na praznem prostoru poleg svoje hiše zunaj mesta lepo dvonadstropno hišo, v kateri bo več prodajalniških lokalov v različne namene. — Gospod Jakob Gorjanc (Jaka), posestnik, trgovec in gostilničar na Primorskem pri Kranju, namerava svoje obširno posestvo prodati ter se preseliti stalno v Kranj zunaj mesta, kjer je že baje kupčija v tiru z nekim posestnikom in gostilničarjem ravnatom. — Mraz pri nas pojenjuje, ki smo ga imeli precejšnje porcije, sedaj že nastopa počasi in polagoma jug s svojim lahkim plaščem, oznanjujoč skorajšnjo veselo vrged.

Velika vojaška in civilna smuška tekma v Bohinju. V nedeljo, dne 15. t. m. bo interesantna smuška tekma s sledečim vspeedom: 1. Vojaški patrulni tek, pri katerem tekmuje le moštvo 3. c. kr. kora. 2. Oficirska tekma, odprta le častnikom 3. c. kr. kora. Prijavnina 3 K. Pet častnih daril. 3. Tekma kranjskih in primorskih smučarjev, odprta le civilnim vozačem. Prijavnina 3 K. Tri častna darila. Tozadevne prijave se naj pisмено naznanijo do 14. t. m. na Tourist-Office, Ljubljana. Ako ne bodo snežne razmere dopuščale to prireditev, bode tekma na poznejši čas preložena in se bode to pravočasno po časopisih objavilo.

Od kapi zadet je nagloma umrl rudniški paznik Matevž Lemut v Idriji. Jutraj ob 7. se je v torej podal v službo v zbiralnico, ob 9. uri dopoldne pa ga je zadela kap in v nekaj minutah tudi smrt. Pokojnik je bil star 54 let.

»Nagnjenje srca.« krasna indijska drama v štirih delih, ki se predvaja v soboto v kino »Idealu«, je vprizorjena od tiste tovarne kakor »Quo vadis?« in »Kleopatru«, z isto režijo in istimi igralci. Igra v dveh svetovnih delih in ima v vsakem dejanju senzacijo. Velikanski prizori z levi, lovi na divje zveri, predren beg, potop ladje, nevarne ječe itd. — Prihodnji torek »Brez domovine«, velikaška ljudska drama v šestih delih. — Danes se ponavlja »S fotograficnim aparatom na bojišču«, ki je dosegla večeraj najlepši uspeh. — V četrtek predstave tudi za šolsko mladino ob 3., 4., 5. z nekoliko skrajšanim filmom.

Led na Ljubljani je bil tako debel, da se v zadnjih treh dneh še ni stajal in sega ponekod še za tretjino širine od desnega brega proti sredini struge. Ko bi bil mraz držal še nekaj časa, pa bi bila Ljubljana skoraj popolnoma zamrznila. Seveda je glavni povod zamrznjenja to, da voda od Gradašice nazaj mnogo počasneje teče kakor je tekla prej.

V prisilno delavnico v Lankovce so danes odvedli 36letno Marijo Bernardovitschevo iz Šmartnega na Štajerskem, v Ljubljano prisilno delavnico pa so privedli 49letnega Jožeta Ilka iz Aigena, okraj Rohrbach na Zgornjem Avstrijskem. Oba sta že večkrat obsojena pri različnih sodiščih.

Splašeni konji. Kdor je v ponedeljek ob pol 11. dopoldne videl, kako so se v Komenskega ulici splašali konji, je vljudo naprošen, naj se zgleda na Mestnem trgu v trgovini Cik št. 9.

Društvena naznanila.

Seja finančnega odseka za letošnji vseskoljski zlet se vrši danes ob 8. zvečer v Zvezni sobi v »Narodnem domu«.

Napredno politično in gospodarsko društvo za Poljanski okraj ima jutri ob 7. zvečer občni zbor v gostilni pri Kozaku, Poljanska cesta 21.

V peklju, bode nazabavnejši odelek na pustno soboto v Narodnem domu. Že vhod v pekel bode primeren prirejen za v poset k hudičevim krasotam. V peklju se ne bode dobilo samo pokrepčilo za utrjene ude in prazen žledec, temveč vsakdo bode lahko deležen dobrot in sladkosti, katerih kot navaden zemljan ne more doseči. Tudi dekoracija v peklju bode zanimala vsakogar, ker se oberhudič noč in dan trudi napraviti kaj lepega in šaljivega. Sploh bode prireditev nudila dovolj zabave za plesalec, za staro in mlado. Zato naj nihče ne zamudi prilike, udeležiti se III. velikega plesa narodnega delavstva.

»Sokol« Moste pri Ljubljani naznanja, da priredi svojo prvo maskerado v nedeljo, dne 22. februarja v prostorih br. Gričarja (kavarna »Mali slon«) v Vodmatu. Pri maskeradi svira godba na lok. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 40 vin. za osebo. Dostojan maskam je vstop prost. — Moščani! Kdor se hoče v letošnjem

predpustu še enkrat dobro zabavati, kdor hoče preživeti še nekaj veselih ur v prijazni družbi, ta naj se udeleži te prireditve. Garantiramo mu, da se ne bo dolgočasil. V nedeljo, dne 22. februarja torej vsi na Sokolovo maskerado v kavarni »Mali slon«, Na zdar! Podrobnosti še priobčimo.

Narodna čitalnica v Kostanjevici priredi v nedeljo, dne 15. februarja v svojih prostorih zabavni večer z obširnimi sporedom. Poleg enodejank »Mesalina« in »Dobrodošli«, se bodo predstavili tudi »Predpustni mucki« v komičnem oktetu; dalje bodeta nastopila čarodejnik in atlet ter bodo končno predvajane v senčnih igrokazih žive komične slike. Nazadnje zaključijo ples imenitno zabavo.

Sokol v Postojni priredi na pustno soboto, dne 21. t. m. veliko maskerado v prostorih Narodnega hotela. Pri plesu bo svirala domača godba. Že danes se opozarjajo vsi okoličani na to prireditev, ki je vedno najbolj animirana predpustna prireditev.

Gasilno društvo v Ilirski Bistrici je v nedeljo 8. t. m. priredilo veselico, ki je bila sijajno obiskana. Zlasti je omeniti Hrvate iz Opatije, sosedne Jelšane in množico vrlih okoličanov. Predstava igre »Oče so rekli, da le« se je prav dobro obnesla. Morda bi kazalo pod okriljem Sokola ustanoviti dramatičen odešek, ki bi skrbel za redne gledališke predstave.

Umetnost.

Valborga Svärdrström v koncertu »Glasbene Matice« dne 19. februarja 1914 v dvorani hotela »Union« ob pol 8. zvečer, bo izvajala sledeči vlezanimiv, izviren, poezije poln spored: 1. Delibes: Arija »Zvončič v gozdu« iz opere »Lakmé«. 2. a) A. F. Lindbach: En vardag — Pomladni dan; b) E. Grieg: Margaretlein — Marjetica; c) A. Järnefelt: Titania; d) E. Grieg: Killingdans — Ples kozličkov. 3. a) A. Backer — Gröndahl: Björken berättar — Breza pripoveduje ... b) A. Neupert: Syng mej hjem — Ponesite me s pesmijo domov; c) Lange — Müller: Efteraar — V poznem poletju; d) A. F. Lindblad: Skjutsossen på hemvägen — Mladi voznik na poti domov. 4. a) Söderman: Kung Heimer och Aslöf — Kralj Heimer in Aslöf; b) Pettersson-Berger: Mor Britta — Mati Britta; c) Norsk fjälsång — Norveški spev na planinah iz repertoarja Jenny Lind. — Cene prostorov: Sedeži po 5, 4, 3, 2 K, stojišča po 1 K 40 vin., za diake in diakinje deljeno po 60 v. Vstopnice so predprodaji v trafikah gdč. Dolenčeve v Prešernovi ulici. Besedilo istotam po 20 vin.

Književnost.

— »Slovenska Matica«. Za lansko leto je izdala »Slov. Matica« naslednje knjige: Gospodin Franjo, roman, spisal Podlimbarski; Tekma, drama v treh dejanjih, spisal Anton Funtek; Slovenske narodne pesmi, uredil dr. J. A. Glonar; Izbrane narodne pesmi hrvaško - srbske, priredil dr. Branko Vodnik; dr. Janez Mencinger: Izbrani spisi, uredil dr. Josip Tomišek; Slovenska bibliografija za l. 1907.—1912., sestavil dr. Janko Štebinger.

Razne stvari.

* Spor med Vatikanom in francoskimi kongregacijami. V cerkvenih in političnih krogih v Parizu vzbuja veliko pozornost misija pater Saube, katerega je poslal rimski papež brez vednosti nadškofa pariškega in brez vednosti francoskega episkopata v Pariz z nalogom, da odstavi generalnega vodjo bratov Saint Vincent de Paul Abbé Anizan. Kot vzrok odstavitve navaja papež, da je vodja vodil kongregacijo slabo in da je premalo energično nastopal v prid kongregaciji. Ko so zvedeli pobožni bratje, zakaj je prišel pater Saube iz Rima, so mu priredili jako neprijeten vsprejem. Malo je manjkalo, da ga niso pretepli in vrgli iz samostana. Kljub temu je izvršil pater Saube svojo nalogo in odstavil vodjo kongregacije. Nato je izstopilo več sto bratov iz kongregacije. Pater Saube, ki mora biti silno predrzen, obenem pa tudi nasilen človek, je zagrozil, da bo razpustil več francoskih kongregacij. V nekem javnem govoru je napadel poleg tega vse francoske škofoje. Francoski škofi so vložili zaradi tega v Vatikanu odločen protest in stavili Vatikan pred alternativo, da naj se Vatikan vzdruže nasilnosti, ali pa naj pripiše posledice svojemu zastopniku, ki je prišel tako tihotapsko na Francosko. Obenem se je obrnila tozadevno duhovščina na Francoskem tudi na francosko vlado, od katere se pričakuje, da bo to zadevo kratkim potom rešila.

* Cerkev v boju. Laški list »Italica« priobčuje, kakor poročajo iz Milana, značilno pastirsko pismo kar-

anala Ferrari, ki se je postavil s svojo pismo skoro v ospredje boje, ki jo je otvorila rimsko-katoliška cerkev proti svojim nasprotnikom. Pismo vsebuje različna vprašanja, ki jih je vrgla v življenje napredna svetovna struja in ki zahtevajo skoraj zopet kak občni cerkveni zbor, kateremu se akomodira cerkev opet novim razmeram v svrhu svojega obstanka. Višji pastir Ferrari je njegov nastop upravičen. Po njegovi teži v vmešava vprašanja, ki se odgovarjajo današnjemu napredni in ki so v protislovju z današnjimi socialnimi razmerami. On zagovarja pač kot star zagrozen rimski hierik vse, kar odobrava cerkev in njena uprava, ne oziraje se na vsestranski napredek, katerega bi moral in ga mora vpoštevati tudi cerkev, če hoče obdržati nadvlado nad svojimi verniki. Ferrari protestira proti zakonu o civilni poroki in svari pred kinematografom, gledališčem in pred tantom.

Drzni vlomilci. V Benetkah so izvršili od sedaj še neznani lopovi nad vse drzen vlom. V nedeljo ob 5. popoldne, ko vlada na trgu San Marco najživahnije življenje, so vlomilci v prostore krojaške firme A la ville de Paris, navrtali železno blaginjo in ukradli veliko vsoto denarja. Nalogo so prekopali tla in prišli tako v prodajalno juvelirske firme Zona in Reinis, kjer so odnesli dragocenosti vrednosti 50.000 lir. O drznih vlomilcih do sedaj ni sledu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Potres.

Prestranek, 11. februarja. Danes ob 1. uri 2 minut se je čutil tu precej močan potresni sunk.

Deželni zbori.

Opava, 11. februarja. Šleski deželni zbor je izvolil dva 12členska predsednika, enega da pripravi nov deželnozborni volilni red, drugega, da izvede nov občinski red in občinski volilni red.

Dunaj, 11. februarja. Nižjeavstrijski deželni zbor je sprejel trimesečen proračunski provizorij.

Solinograd, 11. februarja. Sestale so se včeraj v zadnji seji deželnega zbora izvoljene komisije za zakonske predloge glede lovskega zakona, deželnega stavbnega reda, zakona o prirastku na vrednosti, kmetijskem zakonu, vodnem pravu, odkupu servitutov, gozdnega varstva in varstva pašnikov.

Inomost, 11. februarja. Poslanec Schraffl sporoča, da bo tirolski deželni zbor v slučaju, da traja italijanska obstrukcija naprej, v soboto razpuščen.

Lviv, 11. februarja. Prihodnja seja galicijskega deželnega zbora se vrši 14. t. m.

Češko-nemška pravna pogajanja.

Praga, 11. februarja. Eksekutivni komite čeških agrarcev je sklenil, da se udeleži pravnih pogajanj in se že izdelal program za skupni nastop z ostalimi češkimi strankami. Tudi češki narodni socijanci se bodo udeležili pogajanj.

Galicijska volilna reforma.

Lviv, 11. februarja. Ukrajinski klub je sklenil s 16 glasovi proti 6 glasovom sprejeti volilnoreformni kompromis.

Lviv, 11. februarja. Volilnoreformni odsek je včeraj predelal in sprejel vse volilnoreformni načrt.

Petrograd, 11. februarja. Glede poljsko-rusinskega sporazuma v Galičiji piše »Novoje Vremja«: Sprava ni ničesar drugega, kakor izdaja celo na specifično poljski stvari. Za to spravo so priberali ukrajinski poslanci od Poljakov razne obljube, med njimi ustanovitev ukrajinskega vseučilišča in preustrojitev Ševčenkoškega društva v ukrajinsko akademijo. »Ruskoje slovo« pravi, da so Rusini v resnici malo pridobili. Za pravico lastnega vseučilišča so dali iz rok svoje parlamentarne pravice, ker dobe samo četrtino mandatov v galicijskem deželnem zboru.

Iz Zadra.

Zader, 11. februarja. Tu je bil ustanovljen srbski Sokol.

Zader, 11. februarja. Srbsko in hrvaško dijaštvo je proklamiralo družabni bojkot proti namestniku grofu Atensu. Zato je ta prepovedal bradnikom udeležiti se plesa, ki so ga priredili dijaki.

Afera ogrske igralnice.

Budimpešta, 11. februarja. Grof Tisza je danes odgovoril na interpellacijo glede afere ogrske igralnice. Priznal je, da je poskusila banka s provizijami 775.000 K podkupiti nekatero poslance, med njimi eksterne člane delavne stranke grofa Korniša, Ladislava Horanskega in Ste-

ana Morvaya. Vsak je dobil po več tisoč kron. Dobili pa so denar tudi opozicijski poslanci in sicer je dobil dr. Desider Polonyi letni honorar 6000 K baje kot zastopnik banke, razen tega pa še razne posebne nagrade. V bančnih zapisnikih se nahaja tudi vsota 505.000 za časopisje. Od te vsote so dobili budimpeštanski listi 480.000 K, zunanji pa 176.000 kron. Podkupljen je bil opozicijski list »Pesti Hirlap« z 21.000 K in neka opozicijska korespondenca s 35 tisoč kronami. Posamezni uredniki listov v Budimpešti so dobili 39.000 K, drugi časnikarji 33.000 K. Tiszova razkritja so napravila v parlamentu silno senzacijo.

Ogrska vlada in Romuni.

Budimpešta, 11. februarja. »Budapesti Hirlap« priznava, da so se pogajanja grofa Tisze z Romuni razbila.

Avtomobil.

Baden, 11. februarja. Pri Möllersdorfu se je užgal neki dunajski avtomobil. Okrog gorečega vozila se je zbralo mnogo ljudi, ki se kljub pozivu šoferja niso hoteli odstraniti. Naenkrat je bencin eksplodiral in 40 oseb se je ponesrečilo; 15 oseb je težko poškodovanih.

Švedska.

Stockholm, 11. februarja. Vlada je prosila kralja, da naj v bodoče, če se hoče politično izjaviti, najprej vpraša vlado. Kralj je nato odgovoril, da si ne da kratiti pravice govoriti prosto s svojim ljudstvom. Vsled tega je podala vlada svojo demisijo.

Stockholm, 11. februarja. Kralj je poveril sestavo novega kabineta zmernemu liberalcu, senatorju baronu Louisu de Geeru, ki je tudi prevzel to nalogo.

Portugalska.

Lizbona, 11. februarja. Ministrski predsednik Machado je razvil svoj program, v katerem je obljubil amnestijo za politične zločince in revizijo zakona o delitvi cerkve od države.

Japonska.

Tokio, 11. februarja. Na Japonskem je opaziti močno gibanje proti vladi. Vrše se burni shodi. Opozicija je predlagala nezaupnico vladi, ki pa je bila odklonjena z 205 glasovi proti 163 glasovom.

Tokio, 11. februarja. Zvečer je množica pobila šipe pri raznih uradništvih vladnih listov. Na dvorišču parlamenta je prišlo do hudih kravalov, aretiranih je bilo 150 oseb, poslanca Kuraharo, ki je hotel govoriti zbrani množici, je policija preprečila.

Svetovni zrakoplovski rekord.

Buenos Aires, 11. febr. Aviatik Newbery se je dvignil s svojim letalom 6275 m visoko ter na ta način dosegel svetovni rekord.

Dogodki na Balkanu.

Albanija.

Drač, 11. februarja. V Skadru se bo ustanovila banka z domačim kapitalom 500.000 frankov, ki se bo bavila pred vsem s trgovino in bo edina domača banka v Albaniji. Podružnica otomanske banke v Skadru se opusti.

Dunaj, 11. februarja. Berolinski profesor Doepler je izgotovil albanški državni grb, črnega dvoglavega orla s strelami v krempljih na rdečem polju. Med obema glavama se nahaja bela zvezda. Eno polje grba na prsih orla ima grb kneza Wieda, pava z razprostrtim repom.

Milan, 11. februarja. »Corriere della sera« poroča, da bo odpotoval dne 13. t. m. en bataljon 3. pehotnega polka iz Mesine v Albanijo.

Atene, 11. februarja. Bolgarski nadporočnik Mingović priobčuje v oficijoznem listu »Hestia« članek, v katerem pravi, da se je 15 bolgarskih častnikov na povelje vojnega ministra vkrvalo v Ruščuku na ruski parnik »Odesa«, da odpotujejo v Albanijo. V Pireju je on izstopil, tovariši pa so, preoblečeni kot Turki, nadaljevali pot. V Valoni so bili aretirani.

Berolin, 11. februarja. V Skadru izhajajoč turški list je prinesel pred par dnevi serijo člankov, ki so ostro napadali princa Wieda. Guverner, angleški polkovnik Philipp je dal list konfiscirati in obsodil odgovornega urednika na globo. Ker ta globo ni plačal, so ga zaprli. Muzlimanski sindikat je nato zagrozil, da zapre vse trgovine. Sindikat je plačal globo, narkar je bil urednik izpuščen. Mohamedanci pa so bili razburjeni, tako da je moral guverner vrniti globo. Mnogo je to pripomoglo k temu, da skadrski mohamedanci niso poslali članov v deputacijo princu Wiedu.

Balkanske zveze.

Sofija, 11. februarja. Bolgarski poslanik v Petrogradu general Dimitrijevič je te dni priobčil v pariškem »Tempsu« članek, v katerem je go-

voril za obnovo Balkanske zveze in prijateljskih odnosov med Bolgarsko in Srbijo. Oficijozni »Dnevnik« ta članek danes dementira ter pravi, da se uradni krogi v Sofiji ne strinjajo z mnenjem generala in obsojajo njegov članek.

Budimpešta, 11. februarja. Pašić in Venizelos sta dospela danes sem ter potujeta še danes zvečer naprej v Belgrad.

Pariz, 11. februarja. Francoski listi poročajo iz Bukarešte, da se zveza med Rumunsko, Srbijo in Grško formalno ni sklenila in da ni prišlo do novega dogovora, dosegla pa se je dalekosežna skupnost interesov, tako, da je izvršila Rumunska v Carigradu demaršo ter posvarila Turčijo, da naj ne tira spora z Grško do skrajnosti.

Balkanska pogajanja.

Dunaj, 11. februarja. Iz Belgrada poročajo, da je prišlo med Pašićem in Venizelosom v Petrogradu do sporazuma, glasom katerega dobe Grki v novih srbskih pokrajinah dalekosežno cerkveno in šolsko avtonomijo.

Petrograd, 11. februarja. Splošno se govori, da so veljala pogajanja v Petrogradu pred vsem srbsko-bolgarskemu zbližanju. Med Srbijo in Bolgarsko pa obstajajo take difference, da jih za enkrat še ni mogoče premostiti.

Srbija.

Belgrad, 11. februarja. Kralj je podpisal ukaz o izpremembi čl. 42. kraljevske naredbe glede ureditve novih srbskih pokrajin. S tem so v teh pokrajinah izpremenjeni dosednji davčni predpisi.

Belgrad, 11. februarja. Živnostenska banka je ponudila srbski vladi posojilo 50 milijonov dinarjev pod pogojem, da se ta denar porabi izključno za železnice in da izvrši dobave »Živnostenska banka«. Srbska vlada je to ponudbo odklonila.

Neverjetne vesti.

Drač, 11. februarja. Iz Skadra poročajo, da so odkrili v Črni gori komplot, ki ima namen odstraniti dinastijo. Policija je aretirala na Cetinju in sicer v deželi nad 20 oseb.

Mariage.

Dunaj, 11. februarja. Iz Belgrada poročajo sedaj, da se namerava zaročiti srbski prestolonaslednik Aleksander z vojvodinjo Ano Meklenburško, nečakinjo velike kneginje Marije Pavlovne.

Bukarešta, 11. februarja. V krogih, ki so v ozki stiki z dvorom, zatrujejo, da bo prišlo v kratkem do zaroke princeze Elizabete z grškim prestolonaslednikom. Oficijalno se bo zaroka razglasila šele meseca aprila.

Orijske železnice.

Belgrad, 11. februarja. Baie potuje Pašić v kratkem na Dunaj, da se posvetuje z grofom Berchtoldom zaradi Orijskih železnic.

Grška.

Atene, 11. februarja. Pogajanja grške vlade z Argentino zaradi nakupa naddreadnoughta »Riva d' Avis« so zaključena. Vojna ladja ima 22.000 ton in bo v enem mesecu gotova.

Sofia, 11. februarja. Vlada je odredila, da se židje in muzlimani provizorično oproste vojaške službe.

Židovske kupčije.

Atene, 11. februarja. Sindikat avstrijskih Židov namerava kupiti večja posestva od Skoplja do Elaso-ne, drug sindikat namerava kupiti posestva v Epiru. Grška vlada namerava prepovedati vsak nakup posestev s strani tujcev, tudi če si nadevajo grška imena.

Turčija.

Carigrad, 11. februarja. Porta je sklenila opustiti poslaništvo na Cetinju, zato pa ustanovi posebno poslaništvo v Albaniji.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za **Ciril-Metodovo družbo**: Alojz Domicelj iz Zagorja na Krasu 10 kron mesto venca na krsto g. Josipa Brusa v Logatec; Anton Porekar, nadučitelj, Hum, pošta Ormož, 3 kro- ne 10 v, nabral na gostiji Ivanuša-Trstenjak, istotam; Viktor Sluga iz Zaloge 4 K 10 v, nabral v veseli družbi ob priliki domače veselice pri gosp. Avgustu Kuharju v Vevčah; France Lukner, učitelj, Sv. Juri ob Ščavnici, 11 K (darovalo učiteljstvo pri Svetem Jurju ob Ščavnici mesto venca

na krsto gosp. Josipa Sterniša, nadučitelja pri Sv. Duhu, 7 K; v isti namen je daroval g. dr. Leo Kreft 2 K in g. stražmojster Pišec ter g. Perger po 1 K; Kristina Gregorčič, notarjeva vdova, 10 K, namesto venca na krsto g. c. kr. nadsvetnika Višnikarja, in češki rodoljubi na sobotnem češkem plesu v hotelu Tivoli zbranih 50 kron. — Vsega skupaj je 88 kron 20 vinarjev.

Za »Domovino«: Klub narodno-naprednih poslancev mesto venca na krsto svojemu bivšemu tovarišu g. Višnikarju 50 kron.

Živeli nabiralci in darovalci!

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do mačega zdravila, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego »Mollo-vo francosko žganje in sol«, ki je takisto bolešči utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kako to zdravilo vpliva na mišice in živce krepi in je zatorej dobro, da se priliva kopelimi. Steklenica 2 K. — Po poštnem povzetju pošljite to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Teichlauben 9. V zalozah po deželi je zahtevati izrecno MOLL-ov prepratek, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 25

Borzna poročila.

Ljubljanska

»Kreditna banka v Ljubljani«.

Uradni kurzi dunajske borze 11. februarja 1914

Valojski papirji.	Oczaraj	Diagonali
4½% mejeva renta	84.15	84.35
4½% srebrna renta	88.80	89.00
4½% avstr. kronske renta	84.70	84.90
4½% ogr.	83.65	83.85
4½% kranjsko deželno posojilo	89.00	89.20
4½% k. o. češke dež. banke	88.25	88.45

Srečke.	440 —	450 —
Srečke iz 1. 1860	680 —	690 —
„ „ 1864	294.10	304.90
„ „ 1868	282.50	292.50
„ „ 1872	243 —	253 —
„ „ 1876	230 —	238 —
„ „ 1880	470 —	480 —
„ „ 1884	478.50	488.50
„ „ 1888	60 —	64 —
„ „ 1892	51 —	55 —
„ „ 1896	31.50	35.50
„ „ 1900	27 —	31 —
„ „ 1904	226 —	229 —

Valuta.	407 —	408 —
Ljubljanske kreditne banke	643.90	644.90
Avstr. kreditnega zavoda	526.50	527.50
Dunajske bančne družbe	105.60	106.60
Žužne železnice	717.25	718.25
Državne železnice	827 —	828 —
Alpine-Monten	328.60	329.60
Češko-slovdorne družbe	282.25	283.25
Živnostenske banke	282.25	283.25

Valuta.	11.39	11.43
Cekir	117.45	117.65
Mark	95.85	95.55
Frank	94.95	95.15
Lire	—	—
Rubli	—	—

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 11. februarja 1914.

Termin.

Pšenica za apr. 1914	za 50 kg	11.91
Pšenica za maj 1914	za 50 kg	10.87
Rž za apr. 1914	za 50 kg	9.05
Rž za oktober 1914	za 50 kg	9.52
Oves za apr. 1914	za 50 kg	7.74
Oves za oktober 1914	za 50 kg	7.72
Koruzna za maj 1914	za 50 kg	6.70

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 200-2 Srednji zračni tlak 730 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
10. 2. pop. 740.9	64	sl. zlah.	del. oblak	
9. zv. 742.5	0.1	sl. jvzh.	jasno	
11. 7. zj. 743.4	-4.0	sr. zlah.	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 2.7°, norm. -0.7° Padavina v 24 urah mm 0.0.

Zahvala.

Za vse sožalje in časteče spremstvo naše preljube matere in tašč, gospe

Apolonije Steiner

K večnemu počitku izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom našo iskreno zahvalo. Osobito pa se zahvaljujemo preč. gospodu župniku Vrhovniku za tolažljive dolgoletne obiske pri pokojnici.

V Ljubljani, 11. februarja 1914.

Zaljubljeni ostali.

Službo išče samostalen
mizarski pomočnik,
sposoben pri vseh mizarskih strojih. Ponudbe pod »Svar« Malagora št. 3. pri Kočevju. 574

Sprejme se takoj 15-16 letna

deklica

iz poštene hiše, s primerno šolsko izobrazbo, v trgovino mešanega blaga. Anton de Gleria, Dol. Logatec. 572

Izprašan

strojnik - kurjač

se sprejme takoj v tovarno v Ljubljani. Pismene ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda« pod šifro »strojnik-kurjač/562«.

Trgovski pomočnik

špecerijske stroke, vojaščine prost,

se sprejme

pri trvdki 579

A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta.

Trgovskega sotrudnika

in

učenca

sprejme trgovina z mešanim blagom

Oton Roman v Radovljici.

555

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarska dela do najfinije izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera priposlan čevlji. 128

Ako se hočete zabavati in užiti par veselih ur, naročite si

MUHE

kratkočasne zgodbe.

Spisal Blaž Pohlj.

Broširano K 1-50, vezano K 2-40.

Dobiva se v 4285

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljša priznana

Tanno-chinin tinktura

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Huda zima je!

Kje se dobe

drva za kurjavo

suha bukova in mehka?

Dobi se skozi celo leto vsak dan
v največji zalogi veletrgovine z
vsakovrstnim lesom

A. KOBİ

Ljubljana, Karolinska zemlja 22
pri Dolenjskem mostu.
Telefon št. 325. 548

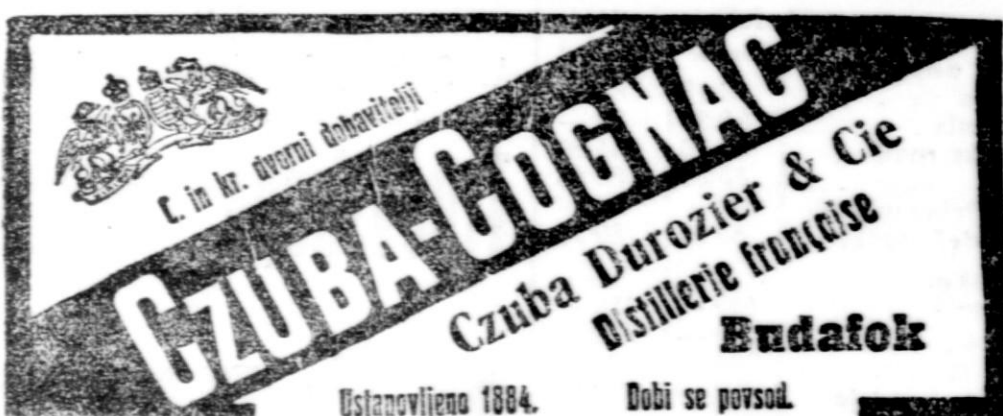
Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to
stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Mestni trg 10.

Velika izbira!

Solidna postrežba!

Zastopstvo.

Za Ljubljano in Kranjsko se odda zastopstvo prve vrste ameriškega
pisalnega stroja (Standard Marke)

ki je že čez 20 let v Avstriji najbolje uveden. Javijo naj se samo intere-
senti, ki razpolagajo s kapitalom. Prednost imajo trgovci iz stroke pisal-
nih in pisarniških potrebščin. Ponudbe pod „Jako lukrativen dohodek
L. 1067/576“ na upravnštvo „Slov. Naroda“ 575

RAZNOŠEVANJE PISAVE POTOM STEKLENE PLOŠČE.

To je najnovejša iznajdba na tem polju, katero vpe-
ljemo pod imenom „Opalograph“ odtisi, ki so
napravljene s tem aparatom, ne izgledajo kot kopije
ampak kakor originalna t. j. osebna pisma (posebno
važno za odposiljatelje ponudb itd.) Vsak nevajen
napravi lahko od vsakega s tinto in peresom ali pi-
salnim strojem zgotovljenega originala (tudi šika ali
risba) več tisoč kopij v kakršni barvi (even. vsaka
kopija v različni barvi). Aparat je zelo preprost in
ne zahteva nobene stiskalnice in tudi ne pride nobena masa (želatin itd.) ali gosta tinta
vpoštev. Ceniki, vzorci tiska in reference zastonj. Brezobvezno razkazovanje.
THE REX Co., Ljubljana, Šelenburgova ulica 7. Telefon št. 38.
Zaloga pisalnih in raznoševalnih strojev, njih potrebščin ter pisarniških oprav.

Domača
trgovina.

Juvelir in
trgovca z urami

Ustanovlj.
leta 1889.

Lud. Černe

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Poročni prstani

lesnega izdelka, kakor tudi

: kompletne kasete namiznega orodja :

po najnižjih cenah.

Lastna delavnica z električnim obratom.

Pri nakupu blaga zahtevajte potrdilo o vplačanem znesku. Za one, ki zbero do
15. junija 1914 najvišje število plačilnih listov, oziroma ki dosežejo najvišjo svoto
vplačanih zneskov, so določeni brezplačni številni krasni predmeti v zlatu in srebru.

Popravila

šivalnih strojev

se izvršujejo v naših delav-
nicah točno in stvarno.

SINGER Co.

del. družba šivalnih strojev.

Največja in najstarejša trgovina s
šivalnimi stroji v Avstriji.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Kranj, Glavni trg št. 119.

Novo mesto, Veliki trg št. 45.

Sprejemata se

dve gospodični

kot prodajalki, ki ste že delovali v
konfekciji. 561

Kje pove upravn. „Slov. Naroda“.

Najboljša in najzdravejša

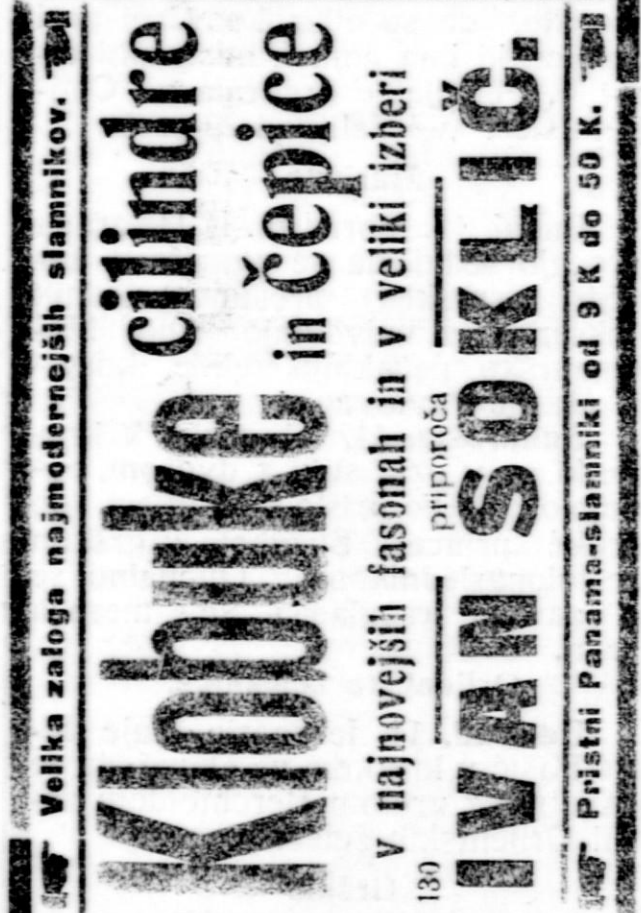
barva
za lase in brado

je dr. Drallea „NERIL“, ki daje
sivim in pordečim lasem njih prvotno
naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla,
rjava, temnorjava in črna v steklenicah
z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Lasne kile, podlame in mrežice
vseh vrst; gledališčne in toaletne
potrebščine itd.

Fr. P. Zajec

Izprašan optik,

zalagatelj c. kr. armade, vojne mor-
narice, domobrancev itd. 123

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Očala in ščipalniki po strokovnjakih
in zdravniških predpisih. — Z elektr.
obratom moderno urejena delavnica

Najnovejši cenik brezplačno! 578

Odvetniški kandidat

s triletno prakso želi premeniti mesto.

Nastop v marcu oziroma v aprilu.

Ponudbe na upravnštvo „Slov.
Naroda“ pod „Kandidat 1914/511“.

Stanovanje

z 2 sobama, predsobo in pripadki ter
vrtom in vodovodom v kuhinji

se odda za maj termin

Kraškega vas št. 74. Vpraša se
pri Jernej Hlebš, Radeškega vas št. 54.
557

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se
blagovolite obrniti na tvrdko

A. & E. Skaberné

Mestni trg 10.

Na debelo in drobno.

Obstoji od leta 1883.

Izredno nizke cene!

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir

M. GELBHAUS. oblastveno avtor. in zapriseženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Nadkuharico

Išče bos.-herc. zemaljska bolnica v Sarajevu.

Osebe, ki so že delale v večjih zavodih, bolnicah in
slično, in ki žele, da dobe navedeno mesto, naj se obrnejo
radi pogojev na ravnateljstvo te bolnice. 575

Vabilo

na

redni občni zbor
Savinske posojilnice v Žalcu

kateri se vrši

dne 19. svečana 1914 ob 4. uri popoldne
v posojilniški pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka 1913.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, skliče se na
5. uro popoldne istega dne drugi občni zbor z zgorajšnjim dnevnim
redom, kateri je sklepčen brez ozira na število navzočih.

NACELSTVO.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

„ Delniška glavica 8.000.000 kron. “

152

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fondi okroglo 1.000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun **430** Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje
: ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **440** : : : vseh vrst po dnevnem kurzu. : : :